

Energipolitik

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet 49 energipolitiska motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014. Förslagen gäller bl.a. stabila och långsiktiga spelregler för energipolitiken, kärnkraft, förnybar energi och energieffektivisering. Samtliga förslag avstyrks av utskottet. I flera fall hänvisar utskottet till att de frågor som tas upp i motionerna kommer att bli föremål för överväganden inom ramen för den aviserade energikommissionens arbete. Det gäller exempelvis frågor om kärnkraftens roll i det framtida energisystemet.

Sju reservationer har fogats till betänkandet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Inledning	6
Vissa övergripande energipolitiska frågor	7
Motionerna	7
Vissa kompletterande uppgifter	10
Utskottets ställningstagande	15
Kärnkraft	17
Motionerna	17
Vissa kompletterande uppgifter	19
Utskottets ställningstagande	20
Förnybar energi	21
Motionerna	21
Vissa kompletterande uppgifter	25
Utskottets ställningstagande	31
Energieffektivisering	34
Motionerna	34
Vissa kompletterande uppgifter	35
Utskottets ställningstagande	39
Vissa värmefrågor	40
Motionerna	40
Vissa kompletterande uppgifter	41
Utskottets ställningstagande	43
Reservationer	45
1. Vissa övergripande energipolitiska frågor, punkt 1 (M, C, FP, KD) ...	45
2. Vissa övergripande energipolitiska frågor, punkt 1 (SD)	46
3. Utveckling av kärnkraften, punkt 2 (SD)	48
4. Utveckling av kärnkraften, punkt 2 – motiveringen (M, C, FP, KD)	49
5. Utveckling av kärnkraften, punkt 3 (V)	50
6. Förnybar energi, punkt 4 (SD)	50
7. Förnybar energi, punkt 4 (V)	52
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	55
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	55

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vissa övergripande energipolitiska frågor

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:111 av Jenny Petersson m.fl. (M),

2014/15:746 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),

2014/15:1641 av Penilla Gunther (KD),

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 15,

2014/15:1908 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 7,

2014/15:2032 av Lars Eriksson (S),

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 3 och 6 samt

2014/15:2982 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 2 och 3.

Reservation 1 (M, C, FP, KD)

Reservation 2 (SD)

2. Utveckling av kärnkraften

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:399 av Katarina Brännström (M),

2014/15:620 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2014/15:899 av Michael Svensson (M),

2014/15:902 av Tomas Tobé (M),

2014/15:1101 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 7 samt

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (M, C, FP, KD) – motiveringen

3. Avveckling av kärnkraften

Riksdagen avslår motion

2014/15:850 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 2 och 3.

Reservation 5 (V)

4. Förnybar energi

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,

2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 1 och 6,

2014/15:303 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,

2014/15:478 av Peter Jeppsson m.fl. (S),

2014/15:933 av Matilda Ernkrans och Peter Jeppsson (S) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1086 av Gunilla Nordgren (M),

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 7,

2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 1,

2014/15:1257 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (M) yrkandena 1 och 2,
2014/15:1955 av Krister Hammarbergh (M),
2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1,
2014/15:2739 av Kerstin Lundgren (C) och
2014/15:2948 av Sara-Lena Bjälkö (SD).

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (V)

5. Energieffektivisering

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:429 av Phia Andersson (S) yrkandena 1 och 2,

2014/15:714 av Börje Vestlund (S) yrkande 1,

2014/15:2178 av Matilda Ernkrans och Sara Karlsson (S) yrkandena 1 och 2 samt

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 12 och 13.

6. Vissa värmefrågor

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:688 av Jan Ericson (M),

2014/15:1940 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (S),

2014/15:2178 av Matilda Ernkrans och Sara Karlsson (S) yrkande 3 och

2014/15:2230 av Jan R Andersson (M).

Stockholm den 12 februari 2015

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Josef Fransson (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Per-Arne Håkansson (S), Lise Nordin (MP), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Maria Weimer (FP), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Mattias Jonsson (S) och Rickard Nordin (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet 49 motionsyrkanden om energipolitik från den allmänna motionstiden 2014.

Utskottets överväganden

Inledning

Det nu gällande övergripande målet för energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången till el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. På detta sätt främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige.

I enlighet med propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi beslutade riksdagen om följande energipolitiska mål (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25):

- Andelen förnybar energi 2020 ska utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen.
- Andelen förnybar energi i transportsektorn ska vara minst 10 procent 2020.
- 20 procent effektivare energianvändning till 2020. Målet uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020.

I budgetpropositionen för 2015 redovisade regeringen sin syn på energipolitikens inriktning. På förslag av utskottet ställde sig riksdagen emellertid bakom det förslag till fördelning av anslagen inom utgiftsområde 21 Energi som återfanns i motion 2014/15:2982 (M, C, FP, KD). Förslaget utgick från den utgiftsram som riksdagen fastställde den 3 december 2014 och innebar dels ändringar i förhållande till budgetpropositionen för fyra av anslagen, dels att ett nytt anslag infördes. Utskottets ställningstagande i samband med budgetberedningen redovisas längre fram i detta betänkande (prop. 2014/15:1 utg.omr. 21, bet. 2014/15:NU3).

Regeringen har för avsikt att under våren 2015 tillsätta en energikommission för blocköverskridande samtal om energipolitiken. Syftet är att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse.

I det följande behandlar utskottet motionsyrkanden om olika energipolitiska frågor från den allmänna motionstiden 2014. Motionerna behandlas under rubrikerna Vissa övergripande energipolitiska frågor, Kärnkraft, Förnybar energi, Energieffektivisering och Vissa värmefrågor.

Vissa övergripande energipolitiska frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag som på olika sätt gäller övergripande energipolitiska frågor. Utskottet står bakom den inriktning av energipolitiken som regeringen har gett uttryck för i budgetpropositionen. Vidare hänvisas till den kommande energikommissionens arbete som bl.a. syftar till att skapa en blocköverskridande uppgörelse som ska säkerställa stabila och långsiktiga spelregler för energipolitiken.

Jämför reservationerna 1 (M, C, FP, KD) och 2 (SD).

Motionerna

I motion 2014/15:2982 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (M, C, FP, KD) vidhålls den borgerliga regeringens energiöverenskommelse, som motionärerna anser ger konsumenterna och industrien trygghet i energiförsörjning, ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft. De vill säkerställa långsiktiga spelregler för energipolitiken genom att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Motionärerna konstaterar att riksdagen ställde sig bakom energiöverenskommelsen genom att besluta om nya riktlinjer för energipolitiken i samband med behandlingen av proposition 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik. Ett tillkännagivande från riksdagen efterfrågas därför med innebörden att regeringen förutsätts inhämta riksdagens godkännande inför eventuella förändringar i riktlinjerna för energipolitiken som riksdagen har fastställt (yrkande 2). Motionärerna understryker också vikten av långsiktighet i energipolitiken. Svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en trygg elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är av stor vikt för svenska jobb och svensk konkurrenskraft. Ett tillkännagivande om betydelsen av långsiktiga spelregler för energipolitiken efterfrågas (yrkande 3).

Om vi ska klara av att öka sysselsättningen och skapa resurser till välfärden, måste basindustrin ses som en av flera framtidsnäringar, sägs det i motion 2014/15:746 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S). Motionärerna konstaterar att energiförsörjningen är en viktig förutsättning för konkurrenskraften, eftersom energikostnaden är en stor utgiftspost inom basindustrin. Energipolitiken måste därför säkerställa att det dels finns en tilltro till energiförsörjningen på lång sikt, dels att energikostnaderna hålls på en konkurrenskraftig nivå. En ansvarsfull och långsiktig energipolitik är enligt motionärerna därför en grundförutsättning för basindustrins utvecklingsmöjligheter. Motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande om svensk basindustris behov av en ansvarsfull långsiktig energipolitik.

Svenskt näringsliv är beroende av en fungerande energiförsörjning med internationellt konkurrenskraftiga villkor, konstateras det i motion 2014/15:2032 av Lars Eriksson (S). Samtidigt uttrycker motionären en oro för att händelser i vår omvärld kan hota den svenska energiförsörjningstryggheten. Han noterar att EU har en strategi som går ut på att minska EU:s beroende av rysk energi och att eventuella sanktioner mot Ryssland skulle kunna äventyra svenska energibolags kärnbränslestrategi. Motionären anser att man mot bakgrund av händelserna i Europa bör överväga möjligheterna att eftersträva minsta möjliga sårbarhet för den svenska energiförsörjningen.

Det finns inga tecken på att behovet av el kommer att minska, konstateras det inledningsvis i motion 2014/15:111 av Jenny Petersson m.fl. (M). Motionärerna betonar att det krävs en politik för långsiktig hållbarhet för både klimatet och ekonomin för att säkerställa Sveriges elförsörjning. Framtidens energimarknad bör, enligt motionärerna, även fortsatt vila på olika pelare med bl.a. förnybar energiproduktion. De anser dock att det är ofrånkomligt att kärnkraften kommer att förbli betydelsefull under en överskådlig framtid.

Svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en trygg elförsörjning, framhålls det i motion 2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M). Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är, enligt motionärerna, därför av stor vikt för svenska jobb och svensk konkurrenskraft. De hänvisar till den förra regeringens energiöverenskommelse och säger sig vilja säkerställa långsiktiga spelregler i energipolitiken genom att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften (yrkande 15).

I Sverigedemokraternas kommittémotion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. efterfrågas ett globalt perspektiv på svensk klimatpolitik. Motionärerna anser att det krävs en insikt om att Sverige eller EU inte på egen hand kan påverka koldioxidutsläppen i någon betydande utsträckning. Motionärerna påpekar att den svenska hållningen att gå före andra länder på det klimatpolitiska området riskerar att leda till koldioxidläckage. Om det blir dyrare att tillverka varor i Sverige och Europa är risken, enligt motionärerna, stor att företaget i stället flyttar till länder med lägre energipriser. Mot bakgrund av detta efterfrågar motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda riskerna för s.k. koldioxidläckage till följd av ogynnsamma konkurrensförhållanden för svensk industri (yrkande 3).

Vidare anser motionärerna att utsläppssänkningar utan koppling till kommersiellt bärkraftiga innovationer är kostsamt och påverkar jobben och välfärden i Sverige och Europa negativt. Sverige och Europa måste, enligt motionärerna, därför inrikta sin energiforskning mot att nya energislag ska bli så billiga att de konkurrerar ut fossila bränslen. Dagens förnybara energislag klarar sällan ekonomiska, tekniska eller miljömässiga hållbarhetsmål, vilket gör att fossila bränslen kommer att vara den dominerande energin i världen. Motionärerna vill ha ett riksdagsuttalande om att regeringen både i Sverige och EU bör fokusera klimatpolitiken på energiforskning och på nästa generations gröna energi (yrkande 6).

Kristdemokraterna understryker i sin partimotion 2014/15:1908 av Göran Hägglund m.fl. att en stabil och säker elförsörjning är omistlig för vårt moderna samhälle. Trygghet och långsiktighet är avgörande för industriella investeringar. En blocköverskridande uppgörelse på energiområdet bör eftersträvas där det förnybara kan öka men där också nya kärnkraftsreaktorer tillåts. Motionärerna föreslår att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen ska framhålla vikten av att säkra tillgången till energi (yrkande 7).

I motion 2014/15:1641 av Penilla Gunther (KD) begärs ett tillkännagivande om energipolitikens inriktning. Motionären understryker vikten att förvalta, inte förbruka, de ändliga resurserna och att energipolitiken ska göra det möjligt för kommande generationer att leva och verka på vår jord. De tre grundpelarna för den svenska energipolitiken bör, enligt motionären, därför vara ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och konkurrenskraft.

Motionären redovisar att Kristdemokraterna vill att man inom ramen för energipolitiken ska:

- satsa mer på forskning såväl inom förnybar energi som kärnteknik
- bygga ut överföringskapaciteten inom Sverige och till andra länder för att möjliggöra svensk export av climateffektiv el
- öppna upp tillträdet ytterligare till och skapa konkurrens på fjärrvärmäten, så att det blir enklare för nya aktörer att leverera exempelvis spillvärme direkt till en kund
- satsa mer på energieffektivisering
- fortsätta det påbörjade arbetet i Kontrollstation 2014 med omprövning av styrmedel inom miljö- och energisektorn fram till 2020.

Vidare framhåller motionären att Kristdemokraterna vill fortsätta att bidra till en balanserad blocköverskridande överenskommelse som tillåter att de äldsta kärnreaktorerna kan få ersättas med nya, säkrare och effektivare.

När det gäller förnybar energi vill Kristdemokraterna se en mångfald av förnybar energi inom transportsektorn, industrin, uppvärmningen och elproduktionen. Motionären vill se fler investeringar i långsiktigt hållbara energislag såsom vindkraft, vattenkraft, bioenergi, vågkraft, solenergi, geotermisk energi och tidvattenkraft. Skatter och avgifter bör utformas med hänsyn till förhållanden i omvärlden för att inte näringslivets konkurrenskraft ska urholkas, vilket också skulle drabba sysselsättningen och välfärden. Det är nödvändigt att vattenkraftens nuvarande omfattning värnas och inte blir föremål för en generell omprövning.

Vidare förordar motionären en utredning kring behovet av statligt stöd till förnybar energi för tiden efter 2020. Syftet är att utreda hur man genom ökad produktion av biobränslen för att minska vägtrafikens enorma utsläpp av växthusgaser effektivast möjligt kan bidra till att klimatmålen uppnås.

Utöver detta framhåller motionären att Kristdemokraterna vill fortsätta att verka för en minskad användning av fossila bränslen inom industrin. Sveriges

industri har mycket låga klimatutsläpp jämfört med sina internationella konkurrenter. Industrier som flyttar till andra länder leder kanske till lägre utsläpp i Sverige men samtidigt finns risken att de globala utsläppen ökar.

Kristdemokraterna verkar, enligt vad som anförs i motionen, för en fri och öppen energimarknad med ökad konkurrens till nytta för kunderna. Prisbildningen och marknadens funktionssätt bör hållas under kontinuerlig uppsikt av de berörda myndigheterna. Energimarknadsinspektionens kontroll av elmarknaden och av el- och gasnäten måste ha ett starkt konsumentperspektiv.

Vissa kompletterande uppgifter

Regeringen om energipolitiken

I budgetpropositionen för 2015 slår regeringen fast att klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i den takt som forskarna ser och förutspår kommer det att leda till mycket allvarliga konsekvenser för livet på jorden.

I Sverige kommer de största utsläppen av växthusgaser från transporter och industrier. Genom kvantifierade klimat- och energipolitiska mål för utsläpp av växthusgaser, förnybar energi och energieffektivisering, tillsammans med konkreta styrmedel för att uppnå dessa mål, lägger regeringen grunden för långsiktigt stabila förutsättningar för en snabb väg ut ur fossilsamhället och för en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem.

Användningen av fossila bränslen ska tydligt minska. Stimulanser och ekonomiska styrmedel ska användas för att ställa om Sverige, och miljöskatternas styrande effekt ska öka.

Enligt regeringen är energipolitiken avgörande för att bygga ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är helt beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. En satsning på förnybar energi och effektivare energianvändning kan stärka svensk försörjningstrygghet och konkurrenskraft och ge, enligt regeringen, svensk forskning och företagande en viktig roll i den globala omställningen till en ekonomi med låga utsläpp av växthusgaser.

När det gäller kärnkraften anser regeringen att den ska bära en större andel av sina samhällsekonomiska kostnader. Säkerhetskraven ska skärpas och kärnavfallsavgiften höjas. Regeringen avser vidare att ta ett helhetsgrepp om det statliga bolaget Vattenfall och av styrningen av bolaget i syfte att göra det ledande i omställningen av energisystemet mot en högre andel förnybar energi. Utöver detta meddelade regeringen att den har för avsikt att avbryta Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft.

Enligt vad som anförs i budgetpropositionen kommer en kontrollstation för klimat- och energipolitiken att genomföras under 2015 i syfte att analysera den faktiska utvecklingen av energibalans och kostnader samt klimatpåverkan i förhållande till relevanta energi- och klimatpolitiska mål, liksom kunskapsläget vad gäller klimatförändringar.

I budgetpropositionen för 2015 konstaterade regeringen att stabila spelregler skapar förutsägbarhet, trygghet och vilja till investeringar, vilket i sin tur håller nere energipriserna och skapar förutsättningar för omställningen. Svenska företag och konsumenter måste kunna lita på att det finns en trygg energiförsörjning. Det förutsätter att företagen inom energisektorn får långsiktiga spelregler och stabila villkor för sin verksamhet. En energikommission för blocköverskridande samtal om energipolitiken ska därför tillsättas i syfte att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse. Regeringens ingång i dessa samtal ska vara att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektivisering och att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi.

I enlighet med propositionen Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem (prop. 2012/13:21, bet. 2012/13:NU6) ska insatser för forskning och innovation på energiområdet inriktas så att de kan bidra till att uppfylla de uppställda energi- och klimatmålen, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken och relevanta energirelaterade miljö kvalitetsmål.

Regeringen konstaterar att stöd till forskning och innovation inom energiområdet är en viktig och integrerad del av energipolitiken. Insatserna ska fokuseras på de områden inom vilka Sverige har en nationell styrkeposition i form av naturresurser eller kompetens samt goda förutsättningar för export av teknik eller kunnande.

Riksdagens behandling av budgetpropositionen för 2015

I budgetpropositionen för 2015 redovisade regeringen sin syn på energipolitikens inriktning. Som nämndes i betänkandets inledning biföll riksdagen emellertid – på förslag från utskottet – det förslag till fördelning av anslagen inom utgiftsområde 21 Energi som återfanns i motion 2014/15:2982 (M, C, FP, KD). Förslaget utgick från den utgiftsram som riksdagen fastställde den 3 december 2014 och innebar ändringar i förhållande till budgetpropositionen för fyra av anslagen. Eftersom allianspartiernas anslagsförslag fick majoritet föll även regeringens förslag om att utöka stödet till solcellsinvesteringar med 100 miljoner kronor. Å andra sidan beslutade riksdagen – på förslag av allianspartierna – att införa ett nytt anslag om 75 miljoner kronor som ska finansiera ett stöd till investeringar i laddstolpar för elfordon.

I anslutning till behandlingen av anslagen uttalade utskottet följande om energipolitiken (bet. 2014/15:NU3):

När det gäller energipolitiken vill utskottet inledningsvis understryka vikten av att svenska företag och konsumenter kan lita på att det finns en trygg elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är av stor vikt för svenska jobb och svensk konkurrenskraft. Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige i dag en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser.

Vidare står utskottet bakom principen att den som förorenar klimatet ska betala för sig. Koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat utsläppshandelssystem inom EU är effektiva styrmedel och därmed centrala i svensk klimatpolitik.

Den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen finns inom transportsektorn. Denna sektor bidrar med den största nationella påverkan på klimatet och här finns det största beroendet av import av energiråvara. Utskottet anser att det krävs långsiktiga och effektiva styrmedel för att andelen förnybara drivmedel med hög klimatprestanda ska kunna öka, system för eldrift ska kunna byggas ut och för att effektivare transporter ska kunna utvecklas. Att främja teknikutveckling inom detta område är avgörande för möjligheterna att nå ett hållbart transportsystem.

Utskottet vill även understryka vikten av fortsatt forskning och utveckling på energiområdet. Tekniska innovationer och produktutveckling – men även innovativitet när det gäller utvecklingen av tjänster och affärsmodeller – ser utskottet som viktiga nycklar i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Klimat-, miljö- och energitvåningarna utgör en möjlighet för utveckling av teknik, varor och tjänster som innebär nya affärsmöjligheter för svenska företag.

Representanterna i utskottet för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet avstod från att delta i beslutet om anslagets fördelning och bifogade i stället ett gemensamt särskilt yttrande till utskottets betänkande. Även Sverigedemokraternas representanter i utskottet valde att avstå från att delta i beslutet och i stället redovisa sin syn på energipolitiken i ett särskilt yttrande.

Energikommission

I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att den har för avsikt att tillsätta en energikommission för blocköverskridande samtal om energipolitiken. I den överenskommelse som presenterades i december 2014 mellan regeringspartierna och allianspartierna slogs det fast att det är eftersträvänsvärt med långsiktighet på energiområdet och att alla de partier som stod bakom överenskommelsen kommer att delta i energikommissionens arbete. Energiministern har även tidigare deklarerat att samtliga riksdagspartier kommer att bjudas in till kommissionen och att arbetet således även kommer att inkludera Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet. Tanken är att kommissionens arbete ska inledas i februari 2015.

Kontrollstation 2015

I oktober 2013 gav den dåvarande regeringen Naturvårdsverket och Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att gemensamt utarbeta underlag till kontrollstation 2015. I underlaget skulle möjligheterna att nå de av riksdagen beslutade klimat- och energipolitiska målen till 2020 analyseras.

Av uppdragsbeskrivningen framgick även att om myndigheterna bedömer att målen inte kan nås med de befintliga och planerade styrmedlen ska analyser göras av hur dessa styrmedel kan justeras för att kunna uppnå målen till 2020 på ett långsiktigt kostnadseffektivt sätt. Siktet ska vara inställt på visionen om att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. I uppdraget ingick dock inte att föreslå justeringar av de klimat- och energimål som riksdagen har beslutat.

I oktober 2014 presenterade de båda myndigheterna rapporten Underlag till kontrollstation 2015 – Analys av möjligheterna att nå de av riksdagen beslutade klimat- och energipolitiska målen till 2020. Av rapporten framgår att tre av de fyra klimat- och energipolitiska målen kommer att nås till 2020. Det mål som inte kommer att nås är målet om en minskad energianvändning med 20 procent till 2020. Med de beslutade styrmedlen bedöms att energianvändningen kommer att minska med 19 procent, dvs. målet kommer nästan att nås.

Underlaget innehåller även utvärderingar av de styrmedel som styr mot de fyra målen. Myndigheterna konstaterar att det finns ett behov av fler styrmedelsutvärderingar.

Energimyndigheten har i en särskild rapport redovisat de långsiktiga scenarierna för energisystemet. Scenarierna bygger på styrmedel beslutade fram t.o.m. årsskiftet 2013/14. I rapporten konstateras bl.a. följande:

- Nettoproduktionen av el ökar med 11 procent till 163 TWh 2030. Produktionen bedöms sedan minska mellan 2020 och 2030 som en följd av att tre kärnkraftsreaktorer tas ur drift.
- Till 2030 väntas vindkraften öka till 17 TWh. Den kraftigaste utvecklingen sker fram till 2020.
- Kärnkraftens effekthöjningar ökar elproduktionen till 2020 men sedan minskar den. Mellan 2020 och 2030 antas de tre äldsta reaktorerna tas ur drift, vilket gör att produktionen minskar till 57 TWh 2030.
- En kombination av en kraftig expansion av elproduktionen och en närmast oförändrad total elanvändning leder till en omfattande nettoexport av el. Sverige beräknas kunna exportera 37 TWh 2020 och 21 TWh 2030.
- Industrins energianvändning förväntas vara relativt konstant till 2030.
- Inom sektorn bostäder och service minskar den temperaturkorrigerade energianvändningen sakta från 150 TWh 2011 till 144 TWh 2030.
- Energianvändningen inom inrikes transporter minskar och andelen förnybara drivmedel ökar.

I beräkningarna antas att 1 TWh ny vattenkraft kan tillkomma i Sverige utöver det som finns i dag. Tre fjärdedelar av denna potential är sådana effekthöjningar i existerande storskalig vattenkraft som möjliggör elcertifikatintäkter. Den återstående delen består av ny småskalig vattenkraft. Genomsnittsproduktionen var 68 TWh mellan 1990 och 2007, vilket ger en antagen produktion på 69 TWh fram till 2030.

Klimatpolitiskt ramverk

I januari 2015 gav regeringen Miljömålsberedningen i uppdrag att utreda hur ett klimatpolitiskt ramverk för en långsiktig klimatpolitik ska kunna utformas i bred politisk dialog. Av uppdragsdirektivet framgår att regeringens utgångspunkt är att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektivisering och att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi. En kol-

dioxidneutral eltillförsel tillsammans med utvecklingen av ickefossila drivmedel kommer att vara av central betydelse för att kunna minska utsläppen från transportsystemet. Vidare sägs att beredningen vid utarbetandet av sina förslag bl.a. ska ta hänsyn till övriga samhällsmål och till att förslagen kan genomföras oavsett energipolitikens inriktning. Uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2016.

Energimyndighetens utredning om energisystemet efter 2020

Våren 2013 beslutade Energimyndigheten att påbörja en egeninitierad utredning: Energisystemet efter 2020. Inom ramen för utredningen undersöker och beskriver myndigheten olika tänkbara utvecklingar av energisystemet under perioden 2020–2050. Syftet är att skapa en dialog om energisystemets framtid och om olika vägval kopplat till denna fråga. Utredningen ska också ge underlag för beslut om energisystemets framtid.

I den första delen av utredningen har ett antal knäckfrågor/utmaningar för energisystemets långsiktiga utveckling identifierats. Det handlar om frågor där det finns olika uppfattningar om vilka vägval Sverige bör göra, eller där det finns svårlösta utmaningar på vägen mot ett hållbart energisystem.

Därefter har arbetet fokuserats på följande områden som myndigheten har bedömt vara särskilt intressanta:

- energihushållning
- kraftsystemet
- hantering av restvärme i ett hållbart energisystem
- en hållbar industrisektor
- transportsektorn
- statens respektive marknadens roll i omställningen till ett hållbart energisystem.

Under 2013–2014 har myndigheten arbetat med den första delen av utredningen, analysen av knäckfrågorna och rapporten med vägval och utmaningar. Arbetet kommer att presenteras i en rapport i februari 2015. Utredningens andra del, scenarioanalysen, genomförs under 2014–2015 och målet är att den ska kunna presenteras under sommaren 2015.

EU:s klimat- och energiramverk

I oktober 2014 enades EU:s stats- och regeringschefer om ett klimat- och energiramverk till 2030. Målen i överenskommelsen innebär att EU ska minska utsläppen av växthusgaser med minst 40 procent till 2030 jämfört med 1990 års nivåer. Målen innebär också att energieffektiviseringen ska uppgå till 27 procent och att andelen förnybar energi ska vara 27 procent till 2030. Målet för minskningen av växthusgaser är bindande. Överenskommelsen innebär att EU har en enad position inför de kommande internationella klimatförhandlingarna i Paris 2015 (COP21) då ett globalt klimatavtal ska beslutas.

EU:s energiunion

Kommissionens arbetsprogram 2015 (KOM(2014) 910) antogs den 16 december 2014. I arbetsprogrammets bilagor redogör kommissionen för vilka förslag man avser lägga fram under 2015. Förslagen bygger på de tio politiska prioriteringar som kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker redogjort för i sina politiska riktlinjer. Bland dessa prioriteringar återfinns ”En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik”. Kommissionen har här poängterat att tillförlitlig energi till ett överkomligt pris är högt prioriterat av alla. Kommissionen kommer att anta en strategisk ram för energiunionen med centrala åtgärder för att garantera trygg energiförsörjning, minska beroendet av import från tredjeländer, integrera de nationella energimarknaderna ytterligare, öka konsumenternas delaktighet, öka energieffektiviteten, minska andelen koldioxidtunga energikällor i energimixen och främja forskning och innovation på energiområdet. Vid Europeiska rådets möte i december 2014 uppmanade de europeiska stats- och regeringscheferna kommissionen att presentera ett förslag i god tid före Europeiska rådets möte i mars 2015. Enligt uppgift från kommissionen kommer förslaget att läggas fram i slutet av februari 2015.

Kommissionen har aviserat ett nytt initiativ i arbetsprogrammet – Strategisk ram för energiunionen. Den strategiska ramen ska inriktas på försörjningstrygghet i fråga om energi, integrering av nationella energimarknader, minskning av efterfrågan på energi i EU, en mindre andel koldioxidtunga energikällor i energimixen och på att främja FoU på energiområdet.

Utskottets ställningstagande

Energipolitiken är avgörande för att bygga ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är helt beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. En satsning på förnybar energi och effektivare energianvändning kan stärka svensk försörjningstrygghet och konkurrenskraft och ge svensk forskning och företagande en viktig roll i den globala omställningen till en ekonomi med låga utsläpp av växthusgaser. Energipolitikens ofrånkomliga koppling till vår tids stora globala utmaning – klimatfrågan – måste hela tiden finnas på agendan.

Utskottet välkomnar den inriktning av energipolitiken som regeringen har gett uttryck för. Liksom regeringen anser utskottet att tydliga kvantifierade klimat- och energipolitiska mål och konkreta styrmedel ger stabila förutsättningar för en snabb väg ut ur fossilsamhället och för en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem.

Stabila förutsättningar innebär att energipolitiken ska präglas av långsiktiga spelregler. Sådana spelregler måste ha en betydligt längre livslängd än en mandatperiod, och därför bör de ha en bred politisk förankring. Mot den bakgrunden är utskottet positivt inställt till regeringens avsikt att tillsätta en energi-

kommission där blocköverskridande samtal om energipolitiken ska kunna föras. Den långsiktighet och breda förankring som eftersträvas ges ju självfallet särskild tyngd om den övergripande inriktningen och de centrala målsättningarna beslutas av en bred riksdagsmajoritet. Utskottet ser det därför som naturligt att riksdagen får ta ställning till dessa frågor i enlighet med vad som anförs i motion 2014/15:2982 (M, C, FP, KD). Ett riksdagsuttalande med den innebörden anser utskottet emellertid inte vara nödvändigt. Motionen avstyrks således i den berörda delen. Även yrkandet i samma motion och det i motion 2014/15:1850 (M) om att riksdagen bör uttala sig om vikten av långsiktiga spelregler bör avslås av riksdagen. Utskottet har ovan redan redogjort för att just långsiktighet ska präglade energipolitiken. Ett riksdagsuttalande med den innebörden kan således anses vara överflödigt. Detsamma gäller den begäran som finns i motion 2014/15:1908 (KD) om ett uttalande från riksdagen om vikten av att säkra tillgången till energi. Utskottet konstaterar att försörjningstrygghet alltså är en av energipolitikens grundpelare och att riksdagen därför inte behöver framhålla detta i ett tillkännagivande till regeringen.

I motion 2014/15:2834 (SD) befarar motionärerna s.k. koldioxidläckage som en följd av ogynnsamma konkurrensförhållanden för svensk industri. Utskottet vill här framhålla att hållbarhet och konkurrenskraft är två av grundpelarna för såväl EU:s som den förra borgerliga regeringens och den nuvarande regeringens energipolitik. Den europeiska industrins konkurrensförutsättningar och de eventuella risker för koldioxidläckage som kan uppkomma förutsätts därför finnas högt upp på agendan när energipolitiken utformas på både svensk och europeisk nivå. Ett riksdagsuttalande i linje med vad som efterfrågas i den ovan nämnda motionen är enligt utskottets uppfattning därför inte nödvändigt. Motionen avstyrks således i den berörda delen.

Utskottet ser heller ingen anledning för riksdagen att bifalla motion 2014/15:746 (S) eftersom den svenska basindustrins energibehov och konkurrenskraft självfallet måste beaktas även fortsättningsvis när den svenska framtida energipolitiken ska utformas. Motionen bör därför avslås av riksdagen.

Utskottet avstyrker också motion 2014/15:2032 (S) i vilken motionären pekar på sårbarheten i den svenska energiförsörjningen i ljuset av utvecklingen i delar av Östeuropa. Här vill utskottet understryka att Sverige ur ett energiförsörjningsperspektiv får anses vara mycket lyckligt lottat i jämförelse med många andra av EU:s medlemsstater, inte minst de som är starkt beroende av gasimport från Ryssland.

Utskottet vill även understryka vikten av fortsatt forskning och utveckling på energiområdet. Tekniska innovationer och produktutveckling – men även innovativitet när det gäller utvecklingen av tjänster och affärsmodeller – ser utskottet som viktiga nycklar i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Klimat-, miljö- och energiutmaningarna utgör en möjlighet för utveckling av teknik, varor och tjänster som innebär att affärsmöjligheter skapas för svenska företag. Den positiva hållning som utskottet nu har gett uttryck för när det gäller forskning och utveckling på energiområdet gör att det saknas skäl för riksdagen att ställa sig bakom önskemålet i motion

2014/15:2834 (SD) om att Sverige och EU bör fokusera klimatpolitiken på energiforskning och på nästa generations gröna energi. Motionen avstyrks således även i denna del.

Avslutningsvis avstyrker utskottet även motion 2014/15:1641 (KD) som i princip innehåller en redovisning av Kristdemokraternas energipolitiska uppfattningar. Dessa sammanfaller endast i viss utsträckning med den uppfattning utskottet står bakom, varför motionen bör avslås av riksdagen.

Sammantaget innebär detta att utskottet avstyrker motionerna 2014/15:111 (M), 2014/15:746 (S), 2014/15:1641 (KD), 2014/15:1850 (M), 2014/15:1908 (KD), 2014/15:2032 (S), 2014/15:2834 (SD) och 2014/15:2982 (M, C, FP, KD) i de här aktuella delarna.

Kärnkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som på olika sätt avser en utveckling av den svenska kärnkraften. Utskottet konstaterar att kärnkraftens framtida roll ofrånkomligen kommer att vara en central fråga inom ramen för den aviserade energikommissionens arbete. Utskottet anser inte att det är vare sig nödvändigt eller lämpligt med några uttalanden från riksdagen om kärnkraftens utveckling som föregriper detta arbete. Därtill avslår riksdagen motioner om en avveckling av kärnkraften med hänvisning till att det saknas tillräckligt underlag eller är lämpligt av riksdagen att i nuläget uttala sig i detaljerade termer kring när och hur en avveckling av kärnkraften bör inledas.

Jämför reservationerna 3 (SD), 4 (M, C, FP, KD) och 5 (V).

Motionerna

Grunden för det svenska välståndet är basindustrin och dess bidrag till sysselsättning och exportinkomster, slås det fast i motion 2014/15:399 av Katarina Brännström (M). Basindustrins utveckling kräver, enligt motionären, en fortsatt tillgång till miljövänlig och kostnadseffektiv energi och då behöver kärnkraften vara en del i energimixen även framgent. Motionären anser att regeringen måste ge besked till de kärnkraftsintressenter som verkar i Sverige om vad som ska gälla för svensk kärnkraft för överskådlig tid.

I motion 2014/15:620 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M) begärs ett riksdagsuttalande om behovet av en beskrivning av konsekvenserna för den svenska industrins konkurrenskraft vid en förhastad stängning av svenska kärnkraftsreaktorer. Motionären menar att höjd effektskatt på kärnkraft och politiskt motiverade höjda krav på kärnkraftssäkerheten kan leda till en förtida stängning av säkra och fungerande kärnkraftsreaktorer på grund av dålig lönsamhet. Detta kommer enligt motionären att leda till höjda elpriser och försämrad konkurrenskraft för den svenska industrin. Vidare menar hon att en minskad

investeringsvilja och jobb som därmed försvinner utomlands också kan bli en negativ följd av en sådan energipolitik.

I motion 2014/15:899 av Michael Svensson (M) slås det fast att kärnkraften kommer att vara en stark, viktig och realistisk grundpelare i den svenska energiproduktionen under överskådlig framtid. Ett fortsatt lagande och lappande av alla åldrande befintliga reaktorer kommer dock att orsaka allt större problem de kommande åren. Energibolagen bör, enligt motionären, påbörja arbetet med att ersätta gamla kärnkraftsreaktorer med nya. Riksdagen bör genom ett tillkännagivande framhålla kärnkraftens betydelse för svensk energiförsörjning.

För att rusta för framtida tillväxt krävs en effektivare energipolitik, sägs det i motion 2014/15:902 av Tomas Tobé (M). En långsiktig och framåtsträvande energipolitik är en förutsättning för tillväxt och välfärd, men också för en hållbar miljö. Motionären anser att inom ramen för en rimlig svensk energipolitik borde befintliga kärnkraftsreaktorer användas så länge det är tekniskt möjligt samtidigt som man öppnar upp för byggandet av nya kärnkraftsreaktorer till gagn för såväl miljön som tillväxten och välfärden. Motionären efterfrågar ett riksdagsuttalande om en utredning om kärnkraftens långsiktiga förutsättningar och hur dessa kan förbättras.

Kärnkraften står i dag för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer inom överskådlig framtid att utgöra grunden för svensk energiförsörjning, konstateras det inledningsvis i Sverigedemokraternas kommittémotion 2014/15:1101 av Josef Fransson m.fl. Motionärerna menar att en nedläggning av svensk kärnkraft skulle utgöra ett direkt hot mot den svenska basindustrin och den svenska ekonomin. Därutöver skulle hushållen riskera att bli drabbade av än högre elpriser och ökad import av fossilbränslebaserad el. Motionärerna vill att riksdagen ska ställa sig bakom ett uttalande om en långsiktig satsning på kärnkraft (yrkande 1).

I motionen redovisas också tveksamheter kring kärnkraftsbranschens konkurrenssituation och motionärerna efterfrågar ett tillkännagivande om detta (yrkande 2). Motionärerna ser positivt på en satsning i form av forskning och utveckling av svensk kärnkraft. Sverigedemokraterna anser således att Sverige ska satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand Sverige och vill att riksdagen ska uttala sig i linje med denna uppfattning (yrkande 3).

Vidare anser motionärerna att man bör avskaffa den bestämmelse i miljöbalken (17 kap. 6a §) som hindrar en utbyggnad av kärnkraften i Sverige. Detta skulle innebära att man inte längre begränsar antalet reaktorer till dagens tio eller att nya reaktorer enbart får uppföras på en plats där det i dag finns andra kärnkraftsreaktorer (yrkande 7).

I motion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) hävdas det att en omställning till s.k. förnybar energi i realiteten leder till höjda utsläpp av klimatgaser. Motionärerna anser att det slår oerhört fel när kärnkraften, som är att betrakta som klimatneutral, ställs vid sidan av det som kallas "förnybart".

Sverigedemokraterna anser att regeringen ska verka för att kärnkraft ska likställas med förnybar energi och efterfrågar därför ett tillkännagivande om att regeringen i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi (yrkande 9).

I Vänsterpartiets kommittémotion 2014/15:850 av Birger Lahti m.fl. framhålls det att Sverige har ett elöverskott som kommer att växa ju mer förnybar energi som kommer in i systemet. Motionärerna välkomnar att den nytilträdde regeringen har meddelat att en energikommission kommer att tillsättas för blocköverskridande samtal om energipolitiken samt att regeringens ingång i samtalen ska vara att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi. Motionärerna anser dock att regeringen skulle kunnat vara ännu tydligare när det gäller kärnkraften. De anser att det är dags att avveckla den och att ägarna till de äldsta anläggningarna (Oskarshamn 1 och Ringhals 1) bör leverera avvecklingsplaner under denna mandatperiod, med en avvecklingstid på högst fem år. Detta bör riksdagen uttala i form av ett tillkännagivande till regeringen (yrkande 2). Vidare efterfrågar motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en avvecklingsplan för de resterande reaktorerna (yrkande 3).

Vissa kompletterande uppgifter

Kärnkraftsproduktionen 2013

Under 2013 producerades totalt 63,6 TWh kärnkraft i de tio svenska kärnkraftsreaktorerna, vilket motsvarade knappt 43 procent av den totala svenska elproduktionen det året. Energimyndigheten har i scenarier för energisystemets utveckling kommit fram till att effekthöjningar inom befintliga kärnkraftverk kommer att öka elproduktionen till 2020. Mellan 2020 och 2030 antas sedan de tre äldsta reaktorerna tas ur drift, vilket gör att produktionen väntas minska till 57 TWh 2030.

Regeringen om kärnkraften

Som har redovisats tidigare i detta betänkande är regeringens ingång i de samtal som ska föras inom ramen för den s.k. energikommissionen att kärnkraften ska ersättas med förnybar energi och energieffektivisering och att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi. Vidare framhåller regeringen att kärnkraften ska bära en större andel av sina samhällsekonomiska kostnader. Säkerhetskraven ska skärpas och kärnavfallsavgiften ska höjas. Utöver detta har regeringen redovisat avsikten att avbryta Vattenfalls planer på att förbereda för byggandet av ny kärnkraft.

Kärnkraft och vissa bestämmelser i miljöbalken

I motion 2014/15:1101 (SD) omnämns bestämmelsen 17 kap. 6 a § miljöbalken. Denna bestämmelse beslutades av riksdagen våren 2010 som ett led i den förra regeringens strävan att skapa förutsättningar för ett generationsskifte i

det svenska kärnkraftsbeståndet (prop. 2009/10:172, bet. 2009/10:NU26). Bestämmelsen innebär att regeringen vid sin prövning av en ny kärnreaktors tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken endast får tillåta denna reaktor om den är avsedd att

1. ersätta en kärnkraftsreaktor som efter den 31 maj 2005 har varit i drift för att utvinna kärnenergi och som kommer att vara permanent avstängd när den nya reaktorn tas i kommersiell drift
2. uppföras på en plats där en kärnkraftsreaktor efter den 31 maj 2005 har varit i drift för att utvinna kärnenergi.

Höjd kärnavfallsavgift

Den som har tillstånd att inneha eller driva en kärnteknisk anläggning som ger eller har gett upphov till restprodukter ska betala en kärnavfallsavgift och ställa säkerheter. Syftet med kärnavfallsavgifterna är att skapa ett stabilt finansieringssystem för en säker hantering av kärnavfallet och för kostnader som uppkommer när reaktorerna inte längre är i drift. Avgifterna finansierar också forskning och utvecklingsverksamhet inom området.

I december 2014 beslutade regeringen att höja kärnavfallsavgiften för perioden 2015–2017 från 2,2 till 4 öre/kWh producerad kärnkraftsel. Avgiftshöjningen motiverades i huvudsak med att de förväntade kostnaderna för avveckling och slutförvar som industrin redovisar har ökat, att Kärnavfallsfondens framtida avkastning förväntas bli låg och att inbetalade avgifter blir lägre än vad tidigare prognoser har visat.

I regeringens propositionsförteckning anges att en proposition om reglerna för finansiering av kärnavfallshanteringen kommer att lämnas till riksdagen i maj 2015.

Ingen höjd skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer

När riksdagen i december 2014 ställde sig bakom allianspartiernas budgetförslag för 2015 innebar det att regeringens förslag om att höja skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer inte vann gehör.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet tar inledningsvis ställning till ett antal motioner som avser en utveckling av kärnkraften. Därefter behandlas en motion som gäller en avveckling av kärnkraften.

Utveckling av kärnkraften

I flera av de motioner som är aktuella här förordas uttalanden från riksdagen om kärnkraftens fördelar eller om att kärnkraften bör utvecklas ytterligare. Utskottets grundläggande inställning är att kärnkraften ska ersättas med förnybar

energi och energieffektivisering och att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi. Kärnkraftens framtida roll kommer ofrånkomligen att vara en central fråga inom ramen för den aviserade energikommissionens arbete under den närmaste tiden. Några uttalanden från riksdagen om kärnkraftens utveckling som föregriper energikommissionens arbete, anser utskottet inte vara vare sig nödvändiga eller lämpliga.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2014/15:399 (M), 2014/15:620 (M), 2014/15:899 (M), 2014/15:902 (M), 2014/15:1101 (SD), 2014/15:2834 (SD). De två sistnämnda motionerna avstyrks i de berörda delarna.

Avveckling av kärnkraften

Med anledning av vad som föreslås i motion 2014/15:850 (V) om en avveckling av kärnkraften kan utskottet konstatera att det råder delade meningar bland riksdagens partier om kärnkraftens framtid i Sverige. Som har redovisats tidigare i detta betänkande har regeringen för avsikt att tillsätta en energikommission som väntas inleda sitt arbete under våren 2015. Utskottet anser inte att det finns tillräckligt underlag eller vore lämpligt av riksdagen att i nuläget uttala sig i detaljerade termer kring när och hur en avveckling av kärnkraften bör inledas i enlighet med vad som efterfrågas i motionen. Motionen avstyrks därför i de berörda delarna.

Förnybar energi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som gäller olika frågor om förnybar energi. I sitt ställningstagande hänvisar utskottet bl.a. till att den förnybara energins framtida roll kan väntas bli föremål för överväganden inom ramen för den aviserade energikommissionens arbete. Förslag om havsbaserad vindkraft avslås med hänvisning till att en utredning nyligen har fått i uppgift att se över dessa frågor. När det gäller vattenkraft hänvisar utskottet bl.a. till pågående beredning inom Regeringskansliet av förslag från Vattenverksamhetsutredningen.

Jämför reservationerna 6 (SD) och 7 (V).

Motionerna

Den havsbaserade vindkraften är ett alternativ som måste ägnas ökad uppmärksamhet, sägs det i motion 2014/15:478 av Peter Jeppsson m.fl. (S). Enligt motionärerna finns det goda förutsättningar för havsbaserad vindkraft, särskilt utmed kusterna i Kalmarsund, Skåne, Halland och Blekinge. En nackdel med havsbaserad vindkraft är att den är dyrare att bygga än på land. Staten måste

därför överväga att skapa de incitament som krävs som stöd för att stimulera och påskynda investeringar i havsbaserad vindkraft.

Sverige behöver en god tillgång till el med konkurrenskraftiga priser, betonas det i motion 2014/15:933 av Matilda Ernkrans och Peter Jeppsson (båda S). Motionärerna anser att den förnybara energin har mycket stor potential att byggas ut under lång tid framöver och menar att all svensk energi på sikt kan komma från förnybara källor. I motionen nämns särskilt ett havsbaserat vindkraftsprojekt i Blekinge. Motionärerna framhåller att regeringen bör överväga möjligheterna att ta fram ett stödsystem som kompletterar elcertifikaten eller ersätter detta system för den havsbaserade vindkraften (yrkande 1). Vidare anser de att regeringen bör överväga möjligheterna att skyndsamt bereda de ansökningar om tillstånd som nu ligger på regeringens bord och i samband med detta beakta det stora samhällsintresset av att dessa anläggningar blir av (yrkande 2).

I motion 2014/15:303 av Cecilia Widegren (M) redovisas en stark oro för den småskaliga vattenkraftens verksamhet och utveckling. Motionären påpekar att krav på nya tillstånd för anläggningar som funnits på plats mycket länge inte bidrar till en bättre miljö utan till mer krångel, byråkrati och onödiga kostnader. Motionären anser att det är av yttersta vikt att den småskaliga vattenkraften värnas, bl.a. genom att en konkret dialog inleds.

Över 90 procent av våra vägfordon drivs i dag av bensin och diesel konstateras det i motion 2014/15:1086 av Gunilla Nordgren (M). Med ökad biogas-användning kan utsläppen av koldioxid och andra hälsofarliga ämnen dock minska kraftigt. Trots biogasens alla miljö- och klimatfördelar och möjligheten till nya arbetstillfällen är ökningstakten i produktionen långt ifrån såväl efterfrågan som den realiserbara potentialen. Därför anser motionären att regeringen bör uppmuntra byggandet av fler biogasanläggningar så att produktionen av biogas i Sverige kan öka.

I motion 2014/15:1257 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M) slås det inledningsvis fast att Sverige har en mycket klimatvänlig elproduktion i form av vattenkraft, kärnkraft och sådana förnybara energislag som vindkraft och biobränslen. Motionärerna är därför tveksamma till höga planeringsmål för vindkraften, eftersom Sverige snarare behöver mer stabil än oregelbunden elproduktion. De tycker också att det är underligt att det inte finns några exakta siffror på vad den planerade vindkraftsutbyggnaden kommer att kosta skattebetalarna eller vad den har kostat hittills. Enligt motionärerna saknas det en helhetssyn på vindkraftsutbyggnadens samhällsnytta och de efterfrågar därför ett tillkännagivande från riksdagen om möjligheten att utvärdera samhällsnyttan och kostnaderna för vindkraftsutbyggnaden i Sverige (yrkande 1). Vidare vill de ha ett riksdagsuttalande om möjligheten att redovisa kostnaderna för den vindkraftsutbyggnad som hittills har gjorts och totalkostnaden när det är färdigutbyggt (yrkande 2).

Vattenkraften är ryggraden i svensk elproduktion och utgör ungefär hälften av all den el vi konsumerar, sägs det inledningsvis i motion 2014/15:1955 av

Krister Hammarbergh (M). Motionären ser dock de omprövningar av befintliga vattendomar som ständigt genomförs som ett hot mot vattenkraften eftersom de ofta leder till att produktionen i vattenkraftverken måste minska. För ett land med Sveriges geografiska förutsättningar bör ambitionen, enligt motionären, vara att öka vattenkraftproduktionen, främst genom en effektivisering av befintliga anläggningar. Mot denna bakgrund anser motionären att vattenkraftsproduktionen i Sverige måste utvecklas och att regelverket kring den måste underlättas. Ett tillkännagivande från riksdagen om att förbättra förutsättningarna för att effektivisera och öka vattenkraftens produktionskapacitet efterfrågas.

Sverige har en outnyttjad potential för framställning av metangas av olika avfallsprodukter, såsom avloppsslam, matrester, slaktavfall, stallgödsel och annan biomassa, slås det fast i kommittémotion 2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD). Metangas går att använda till både el- och värmeproduktion men eftersom den också går utmärkt att använda som fordonsbränsle är den, enligt motionärerna, extra intressant.

För att stimulera utbyggnaden av biogasproduktionen är det viktigt att producenterna kan koppla in sig på gasnätet. Då det svenska gasnätet dock är begränsat till kuststäderna i sydvästra Sverige finns det skäl att verka för en utbyggnad av det. Motionärerna anser att den primära målsättningen bör vara att nätet når ut i landets jordbruksintensiva regioner, t.ex. Skåne och Västra Götaland, där potentialen att nyttja stallgödsel är stor (yrkande 1). Vidare anser motionärerna att det behövs ett nationellt samordnande av kompetens som drar upp riktlinjerna för en nationell gasstrategi (yrkande 7).

För ett antal år sedan beslutade riksdagen om ett planeringsmål om 30 TWh vindkraftsel per år, konstateras det i kommittémotion 2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD). Motionärerna slår fast att man för att uppnå planeringsmålet måste tredubbla dagens vindkraft. En så stor andel vindkraft är dock en kostsam investering och blir svår att hantera på elnätet eftersom vindkraft av förklarliga skäl är beroende av vinden. Motionärerna anför flera ytterligare skäl till att en kraftfull utbyggnad av vindkraften väcker tvivel. Beroende av importerad fossilbränslebaserad el ökar samtidigt som den svenska elproduktionen redan i princip är koldioxidfri. Ur ett livscykelperspektiv släpper vindkraft, enligt motionärerna, dessutom ut mer koldioxid per enhet producerad energi än vad t.ex. kärnkraften gör. Vindkraft produceras dessutom oregelbundet och är inte alltid tillgänglig när efterfrågan på energi är som allra högst. Sammantaget ser motionärerna stora problem med planeringsmålet om 30 TWh/år vindkraftsel och anser därför att målet snarast bör upphävas (yrkande 1).

I motion 2014/15:2948 av Sara-Lena Bjälkö (SD) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utreda ny teknik för att effektivisera den befintliga vattenkraften i landet. Motionären menar att många vattenkraftverk bygger på ålderdomlig teknik och anser att det därför är av yttersta vikt att det görs investeringar på dessa område.

I Centerpartiets partimotion 2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. framhåller motionärerna att de vill öka takten ytterligare i den redan snabba framväxten av förnybar energiproduktion. De vill ha ett helt förnybart energisystem inom en generation och anser därför att mängden förnybar el behöver öka, att de fossila bränslena i transportsektorn måste ersättas med förnybar el och biodrivmedel och att energianvändningen måste effektiviseras. Ett tillkännagivande om en fortsatt utbyggnad av den förnybara energin efterfrågas (yrkande 1).

Sverige måste sikta på att vara ett land med 100 procent förnybar energi till 2050, sägs det i motion 2014/15:2739 av Kerstin Lundgren (C). Motionären påpekar att storskalig solvärme skulle kunna minska förbrukningen av el för uppvärmning och varmvatten högst väsentligt. Därmed skulle elförbrukningen kunna minska och den förnybara energins andel kraftigt öka. För att göra Sverige till ett solenergiland bör kraven vid ny- och ombyggnation också skärpas. Det kan, enligt motionären, gälla t.ex. installation av solvärme eller solex, regelverk för maximal elförbrukning, lån eller systemutveckling. Energimyndigheten bör, i samarbete med t.ex. Boverket, ges i uppdrag att skyndsamt ta fram förslag med denna inriktning. Ett tillkännagivande om 100 procent förnybart och Sverige som solenergiland med inriktning mot såväl solvärme som solex efterfrågas.

I Vänsterpartiets partimotion 2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. förordas att utsläppen av växthusgaser ska minska med minst 60 procent till 2030 jämfört med 1990. Minskningarna ska göras inom Europa. Vidare ska energiproduktionen 2030 bestå av minst 45 procent förnybar energi och alla verksamheter ska åläggas att energieffektivisera sin verksamhet med 40 procent. Detta ska vara bindande krav med åtaganden för alla EU-länder. Motionärerna anser också att Sverige ska verka för att EU antar en målsättning om att nå nollutsläpp senast 2050 och att all energiproduktion då ska vara förnybar (yrkande 6).

I Vänsterpartiets kommittémotion 2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. konstateras att det svenska energisystemet är en viktig och nödvändig del i miljö- och klimatomställningen i Sverige. Fokus ska ligga på de förnybara naturresurserna: sol, vind, vatten och skog. Satsningar på förnybar elproduktion är helt nödvändiga för att nå målet om ett ekologiskt hållbart samhälle. Motionärerna framhåller att trots en stor potential för havsbaserad vindkraft i Sverige har byggandet ännu inte tagit fart. Motionärerna vill stimulera efterfrågan på havsbaserad vindkraft genom att ge myndigheter i uppdrag att utföra elcertifikatssystemet upphandla el från havsbaserade vindkraftverk till fast pris (yrkande 1).

Vidare vill motionärerna kraftigt öka produktionen av solex i Sverige. De redovisar utvecklingen på solexområdet i bl.a. Tyskland och Danmark och påpekar att Sverige ligger långt efter dessa båda länder. I relativa termer har utvecklingen visserligen varit kraftig på senare år, men i absoluta tal spelar solexen i dagsläget en i praktiken obetydlig roll för Sveriges totala energimix. Eftersom det är billigare att installera el från andra förnybara energikällor blir

solenergin en förlorare i elcertifikatssystemet. Motionärerna anser därför att särskilda åtgärder bör vidtas för att påskynda utvecklingen. De efterfrågar ett nationellt planeringsmål för utbyggnaden av sol och solvärme och begär ett riksdagsuttalande med denna innebörd (yrkande 6).

Vissa kompletterande uppgifter

Regeringen om förnybar energi i budgetpropositionen för 2015

I budgetpropositionen för 2015 anger regeringen att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi. Regeringen konstaterar att Sverige har särskilt bra förutsättningar att bygga ut den förnybara energin genom den goda tillgången på vatten, vind och skog.

Regeringen anser att den förnybara elproduktionen bör byggas ut ytterligare. Målet ska vara minst 30 TWh ny el från förnybara källor 2020, vilket ska ersätta den nuvarande målsättningen, och ett mål till 2030 ska tas fram. Det teknikneutrala elcertifikatssystemet för förnybar elproduktion ska användas för att uppnå detta mål.

Vattenkraften är en värdefull tillgång för produktionen av förnybar el och som reglerkraft och kommer även i framtiden att spela en central roll för Sveriges elförsörjning. Att bibehålla en hög produktion av vattenkraft samtidigt som fastställda miljö kvalitetsmål och ingångna unionsrättsliga åtaganden uppfylls, är en viktig del i arbetet med att motverka klimatförändringar och en nödvändig förutsättning för att uppnå de fastställda målen för förnybar energi. Nationalälvarna och övriga i älvsträckor som anges i miljöbalken ska fortsatt skyddas från utbyggnad.

Vindkraften kommer att spela en viktig roll för att regeringens ambitioner när det gäller utvecklingen av den förnybara elproduktionen ska kunna uppnås. Regeringen meddelade att den hade för avsikt att utreda hur stödet för havsbaserad vindkraft kan stärkas (se vidare nedan).

Enligt regeringen är solceller en förnybar energiteknik som är gynnsam i ett klimatperspektiv, men som ännu inte är kommersiellt konkurrenskraftig i jämförelse med de tekniker som redan är etablerade på marknaden. Sedan tidigare finns ett stöd för installationen av solceller i syfte att skapa gynnsamma förutsättningar för att utveckla och etablera denna teknik. Regeringen menar att det är angeläget att utvecklingen av solkraft stimuleras och föreslog därför en förstärkning av stödet för solceller. Detta förslag vann emellertid inte gehör när riksdagen behandlade anslagen inom utgiftsområde 21 Energi (bet. 2014/15:NU3).

Förenklningar när det gäller nätanslutning av anläggningar för förnybar elproduktion behöver fortsätta. Tröskeffekter som försvårar anslutningen av anläggningar för förnybar elproduktion till elnätet bör undanröjas. En övergångslösning har därför införts som innebär dels s.k. förtida delning av den kundspecifika delen av nätförstärkningskostnaden för storskaliga produktionsanläggningar av nationell betydelse för förnybar el, dels att sådana kundspecifika kostnader för nätförstärkningar som ska belasta anläggningar som ännu

inte är anslutna ska täckas av Affärsverket svenska kraftnät, t.ex. genom lån till regionnätsföretag. Regeringens ambition är att under 2016 ersätta denna övergångslösning med en långsiktig marknadslösning.

Enligt regeringen kan biogas spela en viktig roll i det svenska energisystemet för produktion av förnybart transportbränsle, el och värme. Regeringen avser att även fortsättningsvis främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogasteknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen.

Kontrollstation för elcertifikatssystemet

Sverige har sedan 2011 en gemensam elcertifikatmarknad med Norge. Det gemensamma svensk-norska elcertifikatssystemet är det viktigaste styrmedlet för att stimulera framväxten av förnybar elproduktion. Beslut om frågor om förhållanden som rör väsentliga ramvillkor för elcertifikatmarknaden ska huvudsakligen ske vid s.k. kontrollstationer. En sådan kontrollstation ska äga rum senast före utgången av 2015.

Energimyndigheten har i rapporten Kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015 (ER 2014:04) föreslagit ett antal anpassningar av detta system och har fått i uppdrag av regeringen att redovisa de justeringar som behövs samt konsekvenserna av en eventuell höjning av målet för utvecklingen av den förnybara elproduktionen inom det gemensamma svensk-norska elcertifikatssystemet. Ambitionshöjningen innebär att Sverige ska finansiera 30 TWh ny förnybar el inom ramen för elcertifikatssystemet till 2020 jämfört med 2002.

Regeringen planerar att gå vidare med en proposition under våren 2015 med inriktningen att de lagändringar som föreslås ska kunna träda i kraft den 1 januari 2016. I regeringens propositionsförteckning anges att en proposition med den preliminära titeln Kontrollstation elcertifikatssystemet 2015 kommer att lämnas till riksdagen i mars 2015.

Tidigare riksdagsbehandling

Flera av de här aktuella motionsyrkandena har i helt eller till stora delar likalydande utformning behandlats av utskottet under de senaste åren. Motioner om havsbaserad vindkraft behandlades av utskottet våren 2014 (bet. 2013/14:NU10). Utskottet avstyrkte då motionerna och hänvisade bl.a. till att kostnaderna för drift och underhåll och för att bygga havsbaserad vindkraft är högre än för landbaserad vindkraft. Mot denna bakgrund kan s.k. projekt av EU-gemensamt intresse vara värdefulla. Intresset för sådana projekt var vid tidpunkten emellertid lågt hos andra medlemsstater. I fråga om en utvärdering av samhällsnyttan och kostnaderna för vindkraftsutbyggnaden i Sverige påminde utskottet om den kommande kontrollstationen 2015. Inom ramen för denna ska bl.a. den faktiska utvecklingen av energibalans och kostnader analyseras.

Motioner om biogas behandlades också av utskottet våren 2014 (bet. 2013/14:NU10). Flera av dessa liknar de nu aktuella. Utskottet avstyrkte då

motionerna och hänvisade bl.a. till att flera förslag i den då aktuella Utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta har bäring på biogasen. Enligt utskottets uppfattning borde inte regeringens beredning av dessa förslag föregripas med krav på en nationell biogasstrategi eller framställande av mål för produktionen av biogas. Utskottet såg heller ingen anledning till att tillstyrka ett förslag om en nationell strategi för gas.

Även motioner om vattenkraft behandlades våren 2014 (bet. 2013/14:NU10). Beträffande småskalig vattenkraft framhöll utskottet vikten av att ta till vara de möjligheter som finns för att effektivisera de befintliga vattenkraftverken och bygga ut sådan vattenkraft som ingår i elcertifikatsystemet, inklusive viss småskalig vattenkraft. Vidare underströk utskottet att all eventuell vattenkraftsutbyggnad ska prövas enligt gällande lagar. Beträffande vissa andra vattenkraftsrelaterade motionsyrkanden slog utskottet fast att vattenkraften har en stor betydelse för svensk energiförsörjning och att den även i framtiden kommer att ha en viktig roll för att Sverige ska kunna uppnå de mål om förnybar energi som satts upp. Samtidigt måste de uppsatta miljömålen beaktas, och gällande regler för biologisk mångfald får inte åsidosättas i samband med en utbyggnad av nya vattenkraftsanläggningar eller när befintliga anläggningar moderniseras. Utskottet sa sig inte vilja föregripa då pågående omfattande utredningsarbete som på olika sätt berörde vattenkraftsproduktionens framtid och avstyrkte därför de då aktuella motionerna i de berörda delarna.

Motionsyrkanden om planeringsmålet för vindkraftsel likalydande det som nu är aktuellt i motion 2014/15:1105 (SD) behandlades av utskottet hösten 2013 (bet. 2013/14:NU3). Vid detta tillfälle konstaterade utskottet att liknande yrkanden även hade behandlats hösten 2012 (bet. 2012/13:NU3). Utskottet har vid dessa tillfällen framfört uppfattningen att ambitionerna när det gäller utbyggnaden av förnybar elproduktion i Sverige ligger på en bra nivå och att det viktigaste styrmedlet för detta – elcertifikatsystemet – säkerställer att utbyggnaden sker på ett effektivt sätt.

När det gäller särskilda utbyggnadsmål för vind- och solkraft har utskottet hänvisat till att sådana mål riskerar att leda till att mindre effektiva lösningar väljs framför andra på ett sätt som sannolikt inte skulle bli fallet inom ramen för det teknikneutrala elcertifikatsystemet.

När det gäller den planeringsram som finns för en vindkraftsutbyggnad har utskottet erinrat om att dess främsta funktion är att ytterligare synliggöra behovet av att skapa planmässiga förutsättningar för vindkraften. Utskottet har inte sett några skäl till att omvandla denna ram till ett utbyggnadsmål eller uppfattat något behov av en motsvarande planeringsram för utbyggnaden av solenergianläggningar.

Havsbaserad vindkraft

I budgetpropositionen för 2015 konstaterade regeringen att Sverige har särskilt bra förutsättningar för utveckling av havsbaserad vindkraft tack vare mindre

turbulens och grundare vatten än i Nordsjön. Fördelar med havsbaserad vindkraft jämfört med vindkraft på land är bl.a. en jämnare elproduktion, bättre vindresurs och mindre acceptansproblem vid etablering. Havsbaserad vindkraft skulle vidare kunna bidra till att stärka elbalansen i södra Sverige, där risk för effektbrist lyfts fram som ett potentiellt framtida problem. Regeringen meddelade också avsikten att utreda hur stödet för havsbaserad vindkraft kan stärkas (se vidare nedan).

I december 2014 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att ta fram förslag om hur stöd till havsbaserad vindkraft kan utformas för att skapa förutsättningar för en utbyggnad av vindkraft till havs. Regeringen konstaterade bl.a. att eftersom kostnaden för havsbaserad vindkraft är högre än kostnaden för landbaserad vindkraft byggs den havsbaserade vindkraften inte ut inom ramen för de mål som är uppsatta för elcertifikatssystemet. I uppdraget till Energimyndigheten ingår därför att analysera olika former av stöd, t.ex. upphandling, investeringsstöd och stöd för finansieringen av elanslutningen.

Stödsystemet ska utformas så att det helt ligger utanför elcertifikatssystemet och är förenligt med EU:s statsstödsregler. De olika stödformernas för- och nackdelar och konsekvenserna av stödet för de som berörs ska analyseras. Även samhällsekonomiskt motiverande faktorer ska utredas. Uppdraget ska redovisas till Miljö- och energidepartementet senast den 1 juni 2015.

Vattenkraft

Under 2013 svarade vattenkraften för 60,8 TWh el, vilket motsvarade ca 41 procent av den totala elproduktionen. I budgetpropositionen för 2015 slår regeringen fast att vattenkraften är en värdefull tillgång för produktionen av förnybar el och som reglerkraft och kommer även i framtiden att spela en central roll för Sveriges elförsörjning. Vidare framhåller regeringen att ett bibehållande av en hög produktion av vattenkraft samtidigt som fastställda miljö kvalitetsmål och ingångna unionsrättsliga åtaganden uppfylls, är en viktig del i arbetet med att motverka klimatförändringar och en nödvändig förutsättning för att uppnå de fastställda målen för förnybar energi. Nationalälvarna och övriga älvsträckor som anges i miljöbalken, ska skyddas från utbyggnad även fortsättningsvis.

I juni 2014 överlämnade Vattenverksamhetsutredningen sitt slutbetänkande till dåvarande miljöminister Lena Ek (I vått och torrt – förslag till ändrade vattenrättsliga regler [SOU 2014:35]). Utredningen har bl.a. haft i uppdrag att föreslå ändringar som ska säkerställa att alla tillståndspliktiga vattenverksamheter har tillstånd i överensstämmelse med miljöbalken och EU-rätten samtidigt som en fortsatt hög regler- och produktionskapacitet i den svenska vattenkraftsproduktionen eftersträvas.

I utredningens slutbetänkande föreslogs ett stort antal förändringar i miljöbalken, och ett avsnitt ägnas åt att beskriva de föreslagna regelförändringarnas påverkan på den svenska vattenkraftsproduktionen (s. 311 f.). Slutbetänkandet

var ute på remiss till den 31 oktober 2014 och en sammanställning av remissvaren pågår för närvarande. I budgetpropositionen för 2015 meddelade regeringen att den har för avsikt att återkomma till riksdagen i frågan.

I Energimyndighetens scenarier för vattenkraftens utveckling beräknas att 1 TWh ny vattenkraft kan tillkomma i Sverige utöver det som finns i dag. Av denna potential utgörs 75 procent av sådana effekthöjningar i existerande storskalig vattenkraft som möjliggör elcertifikatintäkter. Den återstående delen består av ny småskalig vattenkraft. Genomsnittsproduktionen var 68 TWh mellan åren 1990 och 2007, vilket ger en antagen produktion på 69 TWh fram till 2030.

Havs- och vattenmyndigheten och Energimyndigheten beslutade 2013 att ta fram en gemensam nationell strategi för åtgärder i vattenkraftverk där både energi- och miljöintressen tas till vara. Syftet med strategin är att se hur vattenkraften kan användas på bästa sätt till minsta möjliga miljöpåverkan. Målet är att strategin ska bli ett underlag för vägledning och styrning för myndigheter, länsstyrelser och regeringen inför kommande politiska beslut. Strategin presenterades i juli 2014 (Nationell strategi för hållbar vattenkraft).

När det gäller den tekniska utvecklingen på vattenkraftsområdet kan det även nämnas att de förnybara kraftproduktionstekniker som baseras på flödande energi – däribland vattenkraft – ingår i Energimyndighetens temaområde Kraftsystemet. Insatserna är inriktade på miljö- och kostnadseffektiv produktionsteknik som på ett fördelaktigt sätt kan integreras i kraftsystemet. I sammanhanget kan även det nystartade forskningsprogrammet Kraft och liv i vatten (Kliv) nämnas. Programmet syftar till att ta fram samhällsekonomiska kostnadsnyttoanalyser av vattenkraftsrelaterade miljöåtgärder, presentera en arbetsgång för att prioritera vattenkraftsrelaterade miljöåtgärder och utvärdera effekter av genomförda miljöåtgärder relaterade till vattenkraft. Programmet ska genomföra satsningar i samklang med miljödirektiv för att kunna behålla och öka effekt- och reglerförmågan i de befintliga och nya vattenkraftverken.

När det gäller en modernisering av de befintliga vattenkraftverken bör det nämnas att det statliga bolaget Vattenfall kommer att investera omkring 13 miljarder kronor under perioden 2012–2023 bl.a. för att modernisera och uppgradera sina vattenkraftverk. Turbiner, generatorer och transformatorer byts ut mot ny utrustning med en högre verkningsgrad. Detta medför att kapaciteten ökar och att kraftverken oftast kan producera mer el.

Svenskt Vattenkraftcentrum (SVC) svarar för utbildning och forskning inom vattenkraft och gruvdammar. Syftet med SVC är bl.a. att säkerställa Sveriges kunskaps- och kompetensförsörjning för en effektiv och tillförlitlig vattenkraftproduktion. SVC utvecklar bl.a. verktyg och metoder för nybyggnation, förnyelse, drift och underhåll av vattenkraftsanläggningar.

Biogas

Under 2013 uppgick den svenska biogasproduktionen till 1 686 GWh. Detta motsvarar el till 90 000 eluppvärmda villor under ett år eller den energimängd

som drygt 325 normalstora vindkraftverk bidrar med på ett år. Biogasproduktionen sker främst i anslutning till avloppsreningsverk där slam blir till biogas och i s.k. samrötningsanläggningar där biogas produceras av matavfall från hushåll.

I budgetpropositionen för 2015 framhåller regeringen att den har för avsikt att även fortsättningsvis främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogasteknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen.

Vidare betonar regeringen det angelägna i att stimulera en användning av energitekniker som är gynnsamma i ett klimatperspektiv, men som ännu inte är kommersiellt konkurrenskraftiga i jämförelse med de tekniker som redan är etablerade på marknaden. Biogas anses vara ett exempel på en sådan teknik.

Swedegas AB äger och driver det svenska gasnät som sträcker sig från Dragör till Stenungsund i Bohuslän. Den princip som gäller för en eventuell utbyggnad av stamgasnätet är att den ska ske på kommersiella grunder och finansieras i sin helhet av marknadsaktörerna. Enligt Swedegas tekniske chef Anders Hellström saknas det i dag emellertid marknadsförutsättningar för att bygga ut stamgasnätet till jordbruksintensiva regioner som t.ex. Skåne och Västra Götaland, i enlighet med vad som efterfrågas i motion 2014/15:1093 (SD). Underlaget av gasnätskunder (t.ex. biogasproducenter eller tyngre basindustri som kan efterfråga biogas och naturgas) är för litet för att en sådan utbyggnad ska kunna anses vara ekonomiskt försvarbar.

Företaget ser däremot möjligheter att investera i regionala gasnät, bl.a. planeras en utbyggnad av ett sådant nät på sträckan Gävle–Sandviken–Hofors. Denna utbyggnad drivs främst av en förväntad efterfrågan på gas från den basindustri som är etablerad i regionen och som bl.a. av miljöskäl vill växla över från olja till gas. En utbyggnad av detta regionala nät till Borlänge kan vara aktuell på sikt. Beroende på utvecklingen på biogasområdet finns det också potential för flera regionala nät – fristående från stamnätet – i t.ex. Mälardalen och Skåne. Därutöver växer intresset, inte minst inom sjöfarten, för flytande naturgas (LNG) inklusive nödvändiga infrastruktursatsningar. Detta som en följd av de utsläppskrav som följer av EU:s svaveldirektiv.

Solenergi

Sedan 2009 finns det ett statligt stöd för installation av solceller. Stödet riktas till olika typer av aktörer, såväl företag och offentliga organisationer som privatpersoner. Stöd kan fås för installation av alla typer av nätanslutna solcellssystem och solel/solvärmehybridsystem. Installationen ska vara slutförd senast den 31 december 2016.

Energimyndigheten har haft i uppdrag att följa upp utvecklingen när det gäller investeringar i solceller och solvärme. I den senaste uppföljningsrapporten från december 2014 (Uppföljning av utvecklingen för investeringar i solenergi, ER 2014:29) konstateras att installationstakten för solceller fortsatte att öka i Sverige under 2013. Totalt installerades 19 MW 2013, vilket var mer

än dubbelt så mycket som installerades 2012. Totalt genererades ca 38,8 GWh el, vilket motsvarade ca 0,03 procent av Sveriges totala elanvändning.

I rapporten konstateras också att solceller alltså har den dyraste elproduktionskostnaden. Med den föreslagna skattereduktionen för förnybar el (se nedan) och en kalkylränta på 3 procent blir investeringar i solceller dock lönsamma även utan det investeringsstöd som har funnits de senaste åren. När det gäller solvärme har försäljningen av glasade solfångare minskat för tredje året i rad. Solvärme genererar i dagsläget drygt 120 GWh värme per år.

I regleringsbrevet för 2015 fick Energimyndigheten på nytt regeringens uppdrag att följa utvecklingen när det gäller investeringar i solceller och solvärme. Myndigheten ska även rekommendera en eventuell framtida stödandel i det befintliga investeringsstödet, och redovisa det antal hushåll som har fått del av bidraget. Vidare ska myndigheten genomföra en informationsinsats i syfte att främja utvecklingen av mikroproduktion av el från förnybara energikällor. Uppdraget ska redovisas till Miljö- och energidepartementet senast den 30 oktober 2015.

Skattereduktion för mikroproducerad förnybar el

I budgetpropositionen för 2015 (volym 1, avsnitt 6) föreslog regeringen att det ska vara möjligt att få en skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (t.ex. via solceller). Syftet är att öka andelen förnybar energi och att stärka ställningen för de konsumenterna som framställer förnybar el för egen förbrukning. Bestämmelserna om skattereduktionen trädde i kraft den 1 januari 2015.

Utskottets ställningstagande

För såväl alliansregeringen som den nuvarande regeringen är användningen av förnybara energikällor och utvecklingen av teknik som främjar en sådan användning en betydelsefull del i arbetet med att ställa om energisystemet i hållbar riktning. Den förnybara energins framtida roll kan även väntas bli föremål för överväganden för den kommande energikommissionens arbete. Ett allmänt hållet uttalande om vikten av att fortsätta att bygga ut den förnybara energin, i likhet med vad som efterfrågas i motion 2014/15:2461 (C), anser utskottet därför inte är nödvändigt. Motionen avstyrks således i den berörda delen.

Beträffande de yrkanden som gäller havsbaserad vindkraft noterar utskottet att regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att se över hur olika former av stöd till havsbaserad vindkraft kan skapa bättre förutsättningar för sådan elproduktion. Genom detta uppdrag kan motion 2014/15:478 (S) anses vara tillgodosedd och bör således avslås av riksdagen. Utskottet anser inte heller att det finns några skäl för riksdagen att i detta läge göra några uttalanden om eller hur ett sådant stöd bör utformas, varför även yrkande 6 i motion 2014/15:256 (V) och yrkande 1 i motion 2014/15:933 (S) avstyrks av utskottet. När det gäller yrkande 2 i den sistnämnda motionen om regeringens pågående prövning av vissa vindkraftsprojekt vill utskottet erinra om att konstitutionsutskottet vid flera tillfällen i samband med sina granskningar av regeringen har

påpekat att det givetvis inte är tillfredsställande med långa handläggningstider. Näringsutskottet finner dessa påpekanden tillräckliga och ställer sig dessutom tveksamt till att riksdagen ska peka ut och förordna en skyndsam eller prioriterad handläggning av vissa tillståndsärenden som den genom lag har anförtrott regeringen att hantera. Riksdagen bör därför även avslå detta yrkande.

Utskottet ser för närvarande inget behov av att närmare utvärdera samhällsnyttan och kostnaderna för vindkraftsutbyggnaden i Sverige. Inte heller anser utskottet att det är motiverat att uppmana regeringen att se över möjligheten att redovisa dels kostnaderna för hittillsvarande vindkraftsutbyggnad, dels totalkostnaden för den färdigutbyggda vindkraften. Liksom utskottet gjorde när ett motsvarande yrkande behandlades våren 2014 hänvisar utskottet här till den kommande kontrollstationen för klimat- och energipolitiken. Inom ramen för denna ska bl.a. den faktiska utvecklingen av energibalansen och kostnaderna analyseras. Motion 2014/15:1257 (M) avstyrks därför i de delar som är aktuella här.

Ett antal motioner rör vattenkraftens roll i det svenska energisystemet. Här vill utskottet framhålla att såväl den nuvarande som den förra regeringen tydligt har uttalat att vattenkraften är en värdefull tillgång för produktionen av förnybar el och som reglerkraft och kommer även i framtiden att spela en central roll för Sveriges elförsörjning. Utskottet vill här även erinra om det arbete som har gjorts av Vattenverksamhetsutredningen och som kan ha betydelse för utvecklingen inom såväl den storskaliga som den småskaliga vattenkraften. Utredningens förslag har remissbehandlats och beredning pågår för närvarande inom Regeringskansliet. Vidare vill utskottet nämna den nationella strategi som gemensamt har tagits fram av Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten och som syftar till att se hur vattenkraften kan användas på bästa sätt till minsta möjliga miljöpåverkan. I fråga om den tekniska utvecklingen på vattenkraftsområdet, som bl.a. tas upp i motion 2014/15:2948 (SD), hänvisar utskottet till det ovan angivna FoU-arbete som bl.a. bedrivs av Svenskt Vattenkraftcentrum. Att statliga Vattenfall, som är en stor aktör på vattenkraftsområdet, investerar närmare 13 miljarder kronor på att modernisera sina vattenkraftverk och kraftverksdammar bör också nämnas. Sammantaget gör utskottet bedömningen att riksdagen inte bör föregripa den fortsatta beredningen av nyligen avslutad och pågående utredningsarbete genom att ställa sig bakom något av de här aktuella motionsyrkandena om vattenkraft.

I motion 2014/15:136 (V) förordas att Sverige på EU-nivå ska driva linjen att all energiproduktion inom EU ska vara förnybar senast 2050. Utskottet ser dessvärre betydande svårigheter i att nå framgång med detta och finner det därför mindre fruktbart att inta denna position. Detta inte minst mot bakgrund av många medlemsstaters nuvarande energiförsörjningssituation och deras bristande naturgivna och ekonomiska förutsättningar att kunna ställa om till helt förnybar energiproduktion till 2050. Motionen avstyrks därför i den berörda delen.

I motion 2014/15:1093 (SD) tar motionärerna upp vissa frågor om biogas. Utskottet anser att biogas är en intressant förnybar energikälla som kan användas både som transportbränsle och för produktion av el och värme. Den nuvarande regeringen har aviserat att den har för avsikt att, i likhet med den förra, även fortsättningsvis främja utvecklingen av biogas genom att stödja ny teknik och innovativa lösningar som stärker biogasteknikens konkurrenskraft och ökar biogasproduktionen. Däremot är utskottet tveksamt till att uppmana regeringen att verka för en utbyggnad av det svenska stamnätet för gas på det sätt som förordas i motion 2014/15:1093 (SD). Statsmakterna har överlåtit åt marknaden att avgöra om och när en sådan utbyggnad kan anses vara motiverad och då självfallet inom de ramar som har lagts fast av regeringen och riksdagen. I dagsläget tycks marknadsförutsättningarna inte vara sådana att det är aktuellt med en utbyggnad av stamnätet till de delar av landet som nämns i motionen. Motionen avstyrks i den aktuella delen. Utskottet ser heller inget skäl att ställa sig bakom yrkandet i samma motion om att det behövs ett nationellt samordnande av kompetens som drar upp riktlinjerna för en nationell gasstrategi. Motionen avstyrks således även i den delen. Även motion 2014/15:1086 (C) avstyrks då utskottet inte anser att det är motiverat för riksdagen att genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att ytterligare stimulera byggandet av biogasanläggningar.

När det gäller solenergi konstaterar utskottet att Energimyndigheten nyligen har slagit fast att installationstakten för solceller ökar, att kostnaderna för solcellsanläggningarna minskar och att den nyligen införda skattereduktionen för förnybar småskalig elproduktion kommer att gynna produktionen av solel. Solenergis framtida roll i det svenska energisystemet kan för övrigt väntas bli en fråga för den kommande Energikommissionen att ta ställning till. Utskottet anser inte att det mot den bakgrunden är påkallat med ett särskilt uttalande från riksdagen om Sverige som ett solenergiland i enlighet med vad som efterfrågas i motion 2014/15:2739 (C). Utskottet avstyrker därför motionen och även motion 2014/15:256 (V) i den del som gäller ett nationellt planeringsmål för utbyggnaden av solel och solvärme.

Avslutningsvis vill utskottet erinra om att det under det närmaste året kommer att presenteras ett antal utredningar och ställningstagande som kan förväntas ha ett innehåll som kan vara av värde för statsmakternas fortsatta överväganden kring energipolitikens utformning. Det gäller exempelvis Energimyndighetens utredning om energisystemet efter 2020 och EU-kommissionens arbete med en strategisk ram för den tilltänkta europeiska energiunionen.

Sammantaget innebär detta att samtliga de här aktuella motionerna avstyrks i de berörda delarna.

Energieffektivisering

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till att det väntas förslag från regeringen under innevarande år om någon form av stöd till energieffektivisering inom industrin avslår riksdagen ett motionsyrkande med den inriktningen. Riksdagen avslår också förslag som gäller energieffektivare belysning. Här hänvisar utskottet bl.a. till de EU-gemensamma bestämmelser som redan finns på området.

Motionerna

Nästan hälften av alla offentliga kontor har omoderna belysningssystem, sägs det i motion 2014/15:429 av Phia Andersson (S). Motionären menar att det finns goda möjligheter för regeringen att skapa riktlinjer och en handlingsplan för energieffektivisering med fokus på besparingar inom belysningsområdet i staten, kommunerna och landstingen (yrkande 2). Vidare konstaterar motionären att den förra regeringen gav Fastighetsverket och Fortifikationsverket i uppdrag att minska energianvändningen i offentliga byggnader. Hon menar dock att man i det uppdraget missade hur de offentliga byggnaderna kan spara energi genom att byta teknik till mer energieffektiva system. Regeringen bör därför se över uppdragsdirektivet så att det även inkluderar energieffektivisering på belysningsområdet (yrkande 1).

Årligen används ca 14 TWh till belysning av svenska hushåll, företag och offentliga byggnader, sägs det i motion 2014/15:714 av Börje Vestlund (S). Enligt Energimyndigheten har en alldeles för hög andel av den kommersiella och offentliga sektorns lokaler föråldrade belysningssystem. Undersökningar visar, enligt motionären, att man kan spara upp till 80 procent energi genom att byta ut ålderdomliga system mot nya. Motionären hävdar att energieffektivisering genom besparingar inom belysningsområdet oftast är enkla åtgärder som ger stora vinster både miljömässigt och ekonomiskt.

Regeringen bör se över belysningssystemen inom både den kommersiella och den offentliga sektorn (yrkande 1) för att på sikt kunna ta fram verkningsfulla åtgärder och förslag för hur dessa sektorer kan förnya sina system.

Energieffektivisering bör vara en grundläggande del av den framtida energipolitiken, sägs det i motion 2014/15:2178 av Matilda Ernkrans och Sara Karlsson (båda S). Motionärerna påpekar att det tidigare Programmet för energieffektivisering inom industrin (PFE) har varit mycket framgångsrikt. Programmet lades ned av den borgerliga regeringen med hänvisning till att EU:s nya riktlinjer för statsstöd inte tillät det. Motionärerna anser att regeringen behöver se över möjligheten att ersätta PFE med andra, EU-kompatibla åtgärder för att stärka stimulansen till energieffektivisering (yrkande 1). Vidare vill de att regeringen tar fram förslag på ekonomiska styrmedel som främjar en energieffektivisering (yrkande 2).

Samtidigt som energin måste bli grönare är det viktigt att den används effektivare, sägs det i Centerpartiets partimotion 2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. Motionärerna framhåller att det fortfarande finns stora möjligheter att använda energi ännu smartare och mer effektivt. För att uppmuntra en smartare energianvändning vill motionärerna gå vidare med nya åtgärder för att stärka den energiintensiva industrin i sitt arbete för att använda mindre el (yrkande 12) och förbättra insatserna för mer energieffektiva hushållsapparater och byggnader (yrkande 13).

Vissa kompletterande uppgifter

Om energieffektivisering i budgetpropositionen för 2015

År 2009 beslutade riksdagen om två mål för en effektivare energianvändning, ett till 2020 och ett till 2016. Målet till 2020 uttrycks som ett sektorsövergripande mål om en minskad energiintensitet om 20 procent mellan 2008 och 2020. Energiintensiteten beräknas som kvoten mellan tillförd energi och BNP i fasta priser (kWh/kr). Målet till 2016 är att åstadkomma en energibesparing med avseende på slutanvänd energi till 2016 om minst 9 procent av det årliga genomsnittet 2001–2005, vilket motsvarar 33 TWh.

I budgetpropositionen för 2015 anger regeringen att ett effektivt utnyttjande av resurser, inklusive energi, utgör grunden för ekonomisk tillväxt och en hållbar utveckling. Att effektivisera användningen av energi är, enligt regeringen, ett viktigt medel för att minska belastningen på klimatet, miljön och hälsan. Det kan även bidra till ökad konkurrenskraft för svenskt näringsliv och till en tryggare energiförsörjning.

Regeringen konstaterar vidare att dagens styrmedelsportfölj för energieffektivisering är bred och omfattar såväl generella ekonomiska styrmedel, t.ex. energi- och koldioxidskatter och utsläppshandel, som mer riktade administrativa styrmedel som reglerar t.ex. krav på tillstånd för att bedriva miljöfarlig verksamhet och krav på energiprestanda och energimärkning för energirelaterade varor och byggnader. Därtill görs en rad kompletterande insatser som på olika sätt avser att åtgärda informationsbrister på marknaden och öka medvetenheten och kunskapen om samt legitimiteten hos olika åtgärder för energieffektivisering och energibesparing. Mot bakgrund av den utvärdering av styrmedel för energieffektivisering som har genomförts bedömer regeringen att inriktningen på politiken som helhet är ändamålsenlig, men att det finns ett utvecklingsbehov för att öka effektiviteten.

En betydande del av den slutliga energianvändningen sker i bostäder och lokaler. Från 2021 gäller enligt EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda att alla nya byggnader ska vara s.k. nära-nollenergibyggnader. För offentligt ägda byggnader kommer ett motsvarande krav att gälla redan från 2019. Som en del i strategin att närma sig nära-nollenergibyggnader planeras en kontrollstation i fråga om genomförandet av direktivet till 2015.

Inom ramen för en satsning på en upprustning av skollokaler som regeringen föreslog i budgetpropositionen (utg.omr. 18) kommer fokus delvis

att ligga på att åtgärderna ska leda till mätbara energibesparingar. Regeringen föreslog även att det skulle inrättas ett stöd för renoveringar av flerbostadshus i miljonprogramsområdena som bl.a. bidrar till energieffektivisering. Inget av dessa förslag vann emellertid gehör eftersom riksdagen antog allianspartiernas budgetförslag.

Regeringen bedömde vidare att en stärkt konsumentroll är viktig också för energieffektivisering. En grund i den inriktningen är den kommunala energi- och klimatrådgivningen, som syftar till att ge oberoende råd inom området. Rådgivningen har utvärderats och regeringen avser att vidta åtgärder för att utveckla den.

Den offentliga sektorn bör, enligt regeringen, leda utvecklingen mot mer energieffektiva varor, byggnader och tjänster, samt för att åstadkomma förändringar av medborgarnas och företagens beteende när det gäller en effektiv energianvändning.

Ett nationellt program kommer att genomföras programperioden 2014–2020 inom ramen för EU:s regionalfond. En del av programmet kommer att inriktas mot energieffektivisering. Regeringen avsätter nationell medfinansiering till detta program. Därutöver kommer även insatser att genomföras med inriktning på energieffektivisering, användning av förnybar energi och koldioxidsnål teknik inom ramen för de åtta regionala strukturfondsprogrammen.

EU och energieffektivisering

I december 2012 trädde EU:s energieffektiviseringsdirektiv (EED) i kraft. I direktivet ställs krav på medlemsstaterna att sätta ett vägledande, nationellt mål för energieffektivisering som bidrar till EU:s mål om 20 procents energieffektivisering till 2020. I april 2013 meddelade Sverige kommissionen att det ovannämnda energiintensitetsmålet utgör Sveriges vägledande mål.

Våren 2014 behandlade riksdagen proposition 2013/14:174 Genomförande av energieffektiviseringsdirektivet (bet. 2013/14:NU18). I propositionen föreslogs tre nya lagar som bl.a. gäller energikartläggningar i stora företag och energimätning i byggnader. Därutöver föreslogs ändringar i åtta befintliga lagar, däribland i ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och fjärrvärmelagen (2008:263). Bestämmelserna trädde i huvudsak i kraft den 1 juni 2014.

Utöver EED så syftar direktiven om ekodesign och energimärkning till att stärka incitamenten för resurseffektiva, energirelaterade produkter på marknaden. Direktivet om byggnaders energiprestanda innefattar också bestämmelser som ska bidra till en effektivare användning av energi. Bestämmelser som gäller byggnaders utformning etc. bereds av civilutskottet.

Våren 2014 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om energieffektivitet, om hur energieffektivitet kan trygga energiförsörjningen och om 2030-ramen för klimat- och energipolitiken (KOM (2014) 520). Kommissionen föreslog att EU skulle anta ett EU-övergripande vägledande mål om 30 procent minskad primärenergianvändning jämfört med prognos till 2030.

Den dåvarande svenska regeringen ställde sig bakom kommissionens förslag om ett energieffektiviseringsmål på EU-nivå.

Industrins energianvändning och PFE

Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE) löpte under perioden 2004–2014 och syftade till en effektivare energianvändning i energiintensiva företag. Inom ramen för PFE fick energiintensiva industriföretag som använder el i tillverkningsprocessen möjlighet att delta i ett program för energieffektivisering i utbyte mot befrielse från energiskatt på el. Programmets utformning ifrågasattes emellertid av EU ur ett statsstödspekter och avslutades därför i och med utgången av den senaste femårsperioden.

I februari 2014 behandlade utskottet regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens rapport om energieffektivisering inom industrin (bet. 2013/14:NU10). Den dåvarande borgerliga regeringen meddelade att frågan om hur energieffektivisering i energiintensiv industri kan främjas i framtiden bereds inom Regeringskansliet. Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet pågår alltjämt arbete inom Regeringskansliet för att ta fram ett ersättningssystem för PFE. Avsikten är att presentera ett förslag i samband med budgetpropositionen hösten 2015. Som har nämnts tidigare innebar genomförandet av Energieffektiviseringsdirektivet i Sverige att det numera ställs krav på att stora företag regelbundet ska genomföra energikartläggningar.

Här kan också nämnas att Energimyndigheten i december 2014 beslutade att avsätta 72 miljoner kronor till ett nytt forskningsprogram: Industrins energianvändning – forskning och utveckling. Syfte med det nya programmet är att främja energirelevant industriforskning som möjliggör en omställning till ett långsiktigt hållbart energisystem. Programmet kommer bl.a. att stödja forskningsprojekt som bidrar till effektivare energianvändning och resursutnyttjande och som leder till en minskad användning av fossila bränslen. Programmet är planerat att pågå 2014–2019.

Sveriges tredje nationella handlingsplan för energieffektivisering

Av Sveriges tredje nationella handlingsplan för energieffektivisering, som antogs av regeringen våren 2014, framgår att energi för uppvärmning, kylning, drift och belysning i bostäder och lokaler svarar för ungefär en tredjedel av den slutliga energianvändningen i Sverige. Åtgärder för en ökad energieffektivitet i den befintliga bebyggelsen sägs vara avgörande för att effektivisera energianvändningen i sektorn som helhet.

Nationell strategi för energieffektiviserande renovering

Enligt artikel 4 i energieffektiviseringsdirektivet ska medlemsstaterna fastställa en långsiktig strategi för att få till stånd investeringar i renovering av det nationella beståndet av bostadshus och kommersiella byggnader, både offent-

liga och privata. Boverket och Energimyndigheten har på uppdrag av regeringen utarbetat ett förslag till en nationell strategi. Regeringen har utifrån myndigheternas förslag tagit fram en första nationell strategi för en energieffektiviserande renovering av byggnader.

Av strategin framgår att elanvändningen har varit relativt stabil för flerbo- stadshus och småhus medan den har ökat för lokaler. Två motsatta trender på- verkar användningen av hushålls-, fastighets- och verksamhetsel. Med stöd av ekodesigndirektivet går utvecklingen mot mer eleffektiva installationer och apparater, samtidigt som antalet apparater per hushåll ökar. Orsaker till att driftelen ökar i lokaler är bl.a. en ökad värmeåtervinning, högre krav på inom- husmiljö och bättre ventilation och fler belysningspunkter och apparater.

Energimyndigheten och Boverket har i regleringsbrev för 2015 fått i upp- drag att ta fram ett förslag till en utvecklad och framåtblickande nationell stra- tegi för en energieffektiviserande renovering av det nationella beståndet av bostadshus och kommersiella byggnader, både offentliga och privata. Myndig- heterna ska analysera konsekvenser av olika styrmedel, inklusive styrmedel som ökar renoveringstakten, samt andra frågor av betydelse för att det na- tionella byggnadsbeståndet ska kunna energieffektiviseras på ett kostnads- effektivt sätt. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2015.

Belysningsfrågor

Det finns gemensamma EU-krav för olika typer av belysning som sammanlagt väntas spara 102 TWh årligen i EU fr.o.m. 2020. Kraven handlar både om bra funktion och hur mycket energi som lampor får dra (s.k. ekodesignkrav) och om att alla lampor ska energimärkas för att visa hur energieffektiva de är. Här kan för övrigt nämnas att nya, skarpare ekodesignkrav för bl.a. kontorsbelys- ning träder i kraft under 2015. Det pågår även diskussioner om att sista steget (steg 6) i genomförandet av belysningskraven (hembelysning) i ekodesigndi- rektivet ska upphävas. Det gäller krav på vissa halogenlampor. Enligt Miljö- och energidepartementet agerar Sverige för att även detta sista steg ska ge- nomföras enligt plan.

I februari 2012 behandlade utskottet kommissionens grönbok om framti- dens belysning (KOM(2011) 889). Syftet med grönboken var att starta en de- batt om vilka åtgärder som krävs på unionsnivå för att påskynda spridningen av energieffektiv belysning och på så sätt minska EU:s energiförbrukning. Ut- skottet välkomnade kommissionens initiativ till diskussion men saknade en marknadsöversyn över befintliga och kommande belysningstekniker. Vidare ansåg utskottet att en detaljreglering på unionsnivå som inte tillåter lösningar som är anpassade till lokala och regionala förhållanden bör undvikas (utl. 2011/12:NU16). Kommissionen har därefter bl.a. genomfört en inventering av hur LED-belysning används i Europas städer. Så vitt har kunnat utrönas har det som togs upp i grönboken dock ännu inte resulterat i några specifika lag- stiftningsförslag från kommissionen. Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet har den tekniska utvecklingen på belysningsområdet

dessutom gått så snabbt att många av förslagen i grönboken har blivit inaktuella.

Belysningsfrågor tas inte upp specifikt i EU:s energieffektiviseringsdirektiv men ingår dock indirekt genom arbetet med den tidigare omnämnda nationella renoveringsstrategin. Boverket och Energimyndigheten har nyligen fått i uppdrag att ta fram ett underlag för en reviderad renoveringsstrategi.

Vidare är belysning ett tema i flera av de s.k. beställargrupper/nätverk som Energimyndigheten arbetar med. Det gäller t.ex. Belok (lokalförvaltare), Bebo (bostadsförvaltare) och Hylok (lokalhyresgäster), men även den grupp som betecknas Belivs (dagligvaruhandeln).

När det gäller det uppdrag till Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket som omnämns i motion 2014/15:429 (S) kan nämnas att eftersom de båda myndigheterna ska leverera en total energibesparing till 2020, i stället för att renovera en viss totalyta, finns det möjligheter för dem att även inkludera åtgärder inom belysningsområdet.

Beträffande andra statliga myndigheter (inklusive domstolarna och Regeringskansliet) finns sedan sommaren 2014 krav på att köpa/hyra varor, tjänster och byggnader med hög energiprestanda (dvs. låg specifik energianvändning). Kraven omfattar bl.a. belysning.

Utskottets ställningstagande

Energi bör i möjligast mån användas så effektivt som möjligt. Såväl den nuvarande som den förra regeringen har stått bakom den övergripande målsättningen att energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Det mål som för närvarande gäller är en 20 procent effektivare energianvändning till 2020 uttryckt som ett sektorsövergripande mål om en minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020. I oktober 2014 enades EU:s stats- och regeringschefer dessutom om ett klimat- och energiramverk till 2030 som bl.a. innebär att energieffektiviseringen ska uppgå till 27 procent.

Utskottet instämmer i det som sägs i motion 2014/15:2461 (C) om att det behövs nya åtgärder för att stärka den energiintensiva industrins arbete för att använda mindre el. Samtidigt noterar utskottet att regeringen arbetar med att ta fram någon form av ersättningsmodell för det s.k. PFE-programmet som den förra regeringen tvingades att avveckla efter invändningar från kommissionen. Utskottet ser ingen anledning att föregripa det pågående beredningsarbetet inom Regeringskansliet med denna inriktning. Den nyssnämnda motionen avstyrks därför liksom även motion 2014/15:2178 (S) i den del där det efterfrågas ett tillkännagivande om att ersätta PFE med andra EU-kompatibla åtgärder. Utskottet ser i dagsläget heller inga skäl för riksdagen att göra några allmänt hållna uttalanden om behovet av styrmedel för att stimulera en energieffektivisering i linje med vad som sägs i den nyssnämnda motionen.

När det gäller den sistnämnda motionen avstyrker utskottet även yrkandet om att insatserna för mer energieffektiva hushållsapparater och byggnader bör

förbättras. Här hänvisar utskottet till de regleringar som finns på EU-nivå, däribland s.k. ekodesignkrav, krav på energimärkning och bestämmelser om byggnaders energiprestanda. På byggnadssidan kan det påminnas om att det i direktivet om byggnaders energiprestanda ställs krav på att medlemsstaterna ska fastställa en långsiktig strategi för att få till stånd investeringar i renovering av det nationella beståndet av bostadshus och kommersiella byggnader, både offentliga och privata. Boverket och Energimyndigheten har på uppdrag av regeringen utarbetat ett förslag till en sådan nationell strategi och regeringen har därefter tagit fram en första nationell strategi för energieffektiverande renoveringar av byggnader som bygger på de båda myndigheternas förslag. En reviderad renoveringsstrategi är för närvarande under utarbetande.

De motionsyrkanden som är inriktade på frågor om en effektivare belysning avstyrks också av utskottet. Även här vill utskottet erinra om de EU-gemensamma bestämmelser som finns i bl.a. ekodesign- och energimärkningsdirektiven. Därutöver bör det nämnas att belysning är ett tema i flera av de s.k. beställargrupper/nätverk som Energimyndigheten arbetar med. Den kommunala energirådgivningen tillhandahåller också information om vikten av att använda en energieffektiv belysning.

Avslutningsvis konstaterar utskottet att överväganden när det gäller val av belysning mycket väl kan anses ingå i det energibesparingsuppdrag som regeringen har gett till Fortifikationsverket och Fastighetsverket. Det saknas således skäl för riksdagen att uttala sig om en ändring av nyssnämnda utredningsuppdrag i linje med vad som föreslås i motion 2014/15:429 (S).

Sammantaget innebär det anförda att utskottet avstyrker motionerna 2014/15:429 (S), 2014/15:714 (S), 2014/15:2178 (S) och 2014/15:2461 (C) i de här aktuella delarna.

Vissa värmefrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som gäller vissa värmefrågor. Utskottet hänvisar bl.a. till att de uppvärmningsformer som ifrågasätts är relativt marginella företeelser och till svårigheter i att använda kärnkraftverkens kylvatten i fjärrvärmesammanhang.

Motionerna

Uppvärmning av bostäder slukar mycket el, konstateras det inledningsvis i motion 2014/15:1940 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (båda S). Motionärerna anser att riksdagen bör uppmana regeringen att överväga möjligheterna att ta bort direktverkande el som uppvärmningsform för permanentbostäder senast 2020.

Energieffektivisering bör vara en grundläggande del av den framtida energipolitiken, sägs det i motion 2014/15:2178 av Matilda Ernkran och Sara

Karlsson (båda S). Motionärerna konstaterar också att bostadssektorn i dag står för en dryg tredjedel av Sveriges energianvändning och att åtgärder bör övervägas för att fasa ut fossilbränslebaserad uppvärmning i den befintliga bebyggelsen (yrkande 3).

Kärnkraften är och kommer under överskådlig tid att vara en viktig del av den svenska energiförsörjningen, sägs det i motion 2014/15:688 av Jan Ericson (M). Samtidigt finns det en ofta utnyttjad energiresurs i form av kärnkraftverkens spillvatten som skulle kunna utnyttjas för fjärrvärme, eller omvandlas till någon annan form av energi. Motionären efterfrågar ett tillkännagivande om att regeringen ska se över hur kärnkraftverkens spillvatten bättre skulle kunna utnyttjas som en energiresurs.

Även motion 2014/15:2230 av Jan R Andersson (M) gäller möjligheterna att utnyttja spillvärme från kärnkraftverken. Motionären vill att det satsas FoU-resurser på vidareutveckling av ett högre resursutnyttjande av kärnkraften och att förbudet att nyttja spillvärmen från kärnkraftverk bör hävas. Vidare bör en alternativ användning av nämnda spillvärme beaktas. Bästa sättet att höja effektiviteten i sektorn för bostadsuppvärmning är att ta till vara spillvärmen från kärnkraftverken och använda den till fjärrvärme.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Motion 2014/15:1940 (S) om en avveckling av uppvärmningsformen direktverkande el för permanentbostäder har behandlats av utskottet ett antal gånger de senaste åren, senast hösten 2013 (bet. 2013/14:NU3). Under rubriken vissa kompletterande upplysningar redovisade utskottet då att i stort sett likalydande motioner avlogs av riksdagen höstarna 2011 och 2012. Hösten 2012 hänvisade utskottet till sina tidigare ställningstaganden och till motiveringen att en utfasning av den direktverkande elen som uppvärmningsform framför allt kan främjas genom en god konkurrens på marknaden mellan olika uppvärmningsformer. Utskottet ansåg därför att det saknades skäl för riksdagen att fastställa ett mål med denna inriktning. Hösten 2013 avstyrkte utskottet återigen förslaget med hänvisning till sin tidigare hållning i frågan (bet. 2013/14:NU3).

Motioner om kärnkraftens spillvärme liknande de nu aktuella 2014/15:688 (M) och 2014/15:2230 (M) har behandlats av utskottet vid flera tidigare tillfällen, senast våren 2014 (bet. 2013/14:NU10). Utskottet har vid flera tillfällen redovisat att situationen på fjärrvärmemarknaden under en lång rad år har genererat förslag som på olika sätt har varit inriktade på det naturliga fjärrvärmemonopolets utformning och tillkortakommanden. Vidare har utskottet tidigare konstaterat att regeringen hade för avsikt att lämna en proposition om ändringar av fjärrvärmelagen. Utskottet hade erfarit att propositionen bl.a. syftar till att ge ökade möjligheter för tillträde till fjärrvärmenäten, vilket bl.a. kan leda till fler anslutningar och till att spillvärme tas om hand bättre. Utskottet har vid de senaste beredningstillfällena även redovisat att det

inte existerar något förbud mot att använda spillvärmevatten från kärnkraftverken så som det då – och alltså – hävdades i en av motionerna.

Uppvärmning med direktverkande el och olja

Enligt Energimyndighetens årliga energistatistik för bostads- och servicesektorn är direktverkande och vattenburen elvärme de vanligaste uppvärmningssätten i småhus. Därutöver förekommer också elvärme tillsammans med andra uppvärmningssätt, t.ex. i kombination med biobränsleledning, eller direktverkande el i kombination med värmepump. I 28 procent av småhusen i Sverige användes 2013 enbart el för uppvärmning och varmvatten under året.

Av Energimyndighetens rapport Energistatistik för småhus (ES2014:05) framgår att det var ca 106 000 småhus som hade direktverkande el utan värmepump 2013, vilket motsvarar 5,5 procent av den totala mängden permanentbebodda småhus. Noterbart är att sedan 2006 har andelen energi från olja för uppvärmning och varmvatten i småhus minskat rejält från drygt 10 procent till knappa 3 procent. År 2013 hade mindre än 1 procent av alla småhus enbart olja som uppvärmningskälla.

I flerbostadshus värmdes 83 procent av arean med enbart fjärrvärme. Andelen flerbostadshus som värms upp enbart med direktverkande elradiatorer bedöms enligt uppgift från Energimyndigheten vara marginell, om det ens förekommer över huvud taget.

Spillvärme från kärnkraftverk

I dagsläget utnyttjas spillvärmerna från de svenska kärnkraftverken främst till uppvärmning av anläggningarnas egna byggnader. Rent tekniskt går det att använda spillvärmerna till fjärrvärme, men kostnaderna har hittills visat sig vara för höga. Detta beror på att kärnkraftverken inte är konstruerade som kraftvärmeverk och att de inte ligger tillräckligt nära större orter.

År 2011 genomförde Länsstyrelsen i Uppsala län en förstudie om utnyttjande av spillvärmevatten från kärnkraftverket i Forsmark. Förstudiens övergripande slutsats var att spillvärmerna inte har någon användning i ett vidare sammanhang, exempelvis som fjärrvärme i mer avlägsna orter som Stockholm och Uppsala. Kärnkraftverkens kylvatten är endast ca 10 grader varmare än havsvattnet när det åter släpps ut, vilket innebär att det skulle behöva värmas upp ytterligare (uppgraderas) med exempelvis värmepumpar för att kunna vara användbart i fjärrvärmesammanhang. Användningen måste dessutom ske i närområdet eftersom en uppgradering av värmen och transport av det uppvärmda vattnet i rörledning över längre avstånd inte är ekonomiskt försvarbart. Lokalt kan spillvärmerna bidra till ökad kväverening i reningsverk genom att höja temperaturen på avloppsvattnet under kalla perioder. Spillvärme kan även användas för uppvärmning vid växthusodling, och i energieffektiva industri-lokaler kan lågvärdig spillvärme användas som en kontinuerlig ingående värmekälla och vid behov uppgraderas.

Storskalig odling av alger och därtill kopplad produktion av biogas nämndes också som något där spillvärme skulle kunna användas. Stor osäkerhet ansågs dock råda om potentialen på detta område.

Det har även pågått vissa diskussioner om att utnyttja avtappnings- och spillvärme från kärnkraftverket i Oskarshamn. Ägaren OKG har tillsammans med Oskarshamn Energi diskuterat möjligheten att leverera fjärrvärme till hushåll i Oskarshamn via en nära 25 kilometer lång fjärrvärmeledning. Oskarshamn Energi beslutade dock sedermera att bygga ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk bl.a. med hänvisning till att tillgången på råvara från skogen gjorde detta alternativ billigare än att utnyttja spillvärme från kärnkraftverket. Även rörledningens längd bidrog till att kostnaden för spillvärmealternativet blev för hög. Möjligheterna för elkunderna att handla närproducerad miljöriktig el angavs också som ett argument för investeringen i en biobränsleeldad kraftvärmeanläggning.

El- och värmeproduktion i nya kärnkraftverk

Under 2011–12 undersökte Elforsk tillsammans med Vattenfall förutsättningarna för att producera både el och värme i ett eventuellt nytt kärnkraftverk. Utredningen omfattade bara kärnkraftverk som redan från början byggs för att producera både el och värme, dvs. man tittade inte på möjligheterna att utnyttja spillvärme från befintliga reaktorer.

En slutsats från projektet var att det inte bedömdes vara lönsamt att använda kylvatten från ett kärnkraftverk i Forsmark i fjärrvärmesystemen i Stockholm och Uppsala. Slutsatsen byggde bl.a. på att investeringen i transmissionsledningen bedömdes bli mycket stor och att värdet av förlorad el i kärnkraftverket och i transmissionsledningen väntades bli betydande.

Utskottets ställningstagande

Motioner om bostadsuppvärmning med fossila bränslen eller direktverkande el har behandlats av utskottet vid flera tillfällen de senaste åren. Utöver att hänvisa till sina tidigare ställningstaganden vill utskottet erinra om att både uppvärmning av permanentbostäder med direktverkande el – i betydelsen uppvärmning med elradiatorer – och med fossila bränslen (företrädesvis oljeeldning) kan betraktas som relativt marginella företeelser i Sverige. Utskottet gör bedömningen att dessa uppvärmningsformer kommer att minska ytterligare som en följd av de befintliga styrmedlen och svårigheten att konkurrera med andra billigare och mer miljöriktiga alternativ. Några åtgärder från riksdagens sida med anledning av motionerna 2014/15:1940 (S) och 2014/15:2178 (S) kan därför inte anses vara befogade. De båda motionerna avstyrks. Den sistnämnda motionen avstyrks i den här aktuella delen.

När det gäller de motioner i vilka det efterfrågas tillkännagivanden om en ökad användning av kärnkraftverkens kylvatten för uppvärmningsändamål har utskottet ovan referat de svårigheter som finns förknippade med detta. Det handlar bl.a. om att den lågvärdiga värme som kylvattnet utgör inte lämpar sig

för fjärrvärmeändamål och att kärnkraftverken ligger för långt ifrån orter av sådan storlek för att det skulle vara lönsamt att uppgradera värmen och sedan transportera den långa sträckor via rörledning. Dagens svenska kärnkraftverk är i grunden inte heller konstruerade för att leverera både högkvalitativ värme och el. Utskottet ser positivt på att kylvattnets värmeegenskaper används för andra ändamål än just uppvärmning, exempelvis i sådana innovativa energi- och miljötekniska sammanhang som har nämnts ovan. Noterbart är också att Energimyndigheten i sin pågående utredning om energisystemet efter 2020 har pekat ut restvärmens roll i ett hållbart energisystem som ett område av särskilt intresse. Utskottet kommer att följa det arbetet med intresse. Med det anförda avstyrks motionerna 2014/15:688 (M) och 2014/15:2230 (M).

Reservationer

1. Vissa övergripande energipolitiska frågor, punkt 1 (M, C, FP, KD)

av Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Maria Weimer (FP), Penilla Gunther (KD) och Rickard Nordin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2982 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 2 och 3 samt

avslår motionerna

2014/15:111 av Jenny Petersson m.fl. (M),

2014/15:746 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),

2014/15:1641 av Penilla Gunther (KD),

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 15,

2014/15:1908 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 7,

2014/15:2032 av Lars Eriksson (S) och

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 3 och 6.

Ställningstagande

Alliansregeringen lade genom sin energiöverenskommelse en solid, långsiktigt bärkraftig energipolitisk grund till gagn för såväl företags konkurrenskraft och försörjningstryggheten som klimatet och miljön. Vår gemensamma syn på energipolitiken bygger alltjämt på en fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen, att fossila bränslen fasas ut och att det har skapats förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Vi välkomnar att regeringen nu delar Alliansens uppfattning att statliga Vattenfall ska vara ledande i arbetet med att ställa om energisystemet mot en högre andel förnybar energi. Alliansens energiöverenskommelse säkerställer en sådan tydlighet och långsiktighet som såväl näringsliv som konsumenter efterfrågar.

Alliansregeringen ansåg det också vara angeläget att förankra sin historiska energipolitiska överenskommelse i riksdagen. Riksdagen gavs denna möjlighet våren 2009 och ställde sig då bakom alliansregeringens energipolitiska proposition (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25). Mot denna bakgrund förutsätter vi att den nuvarande regeringen inhämtar riksdagens godkännande inför eventuella förändringar i de riktlinjer för energipolitiken som riksdagen har beslutat och som nu gäller. Vi tillstyrker

således motion 2014/15:2982 (M, C, FP, KD) i den del där det begärs ett tillkännagivande i linje med vad som nyss har anförts. Vidare sluter vi upp bakom förslaget i samma motion om att riksdagen genom ett tillkännagivande till regeringen ska framföra vikten av att långsiktiga spelregler säkerställs för energipolitiken i linje med vad som har angivits ovan. Långsiktigheten kan självfallet ges extra stabilitet om det går att nå en energipolitisk uppgörelse över blockgränsen. Vår grundläggande utgångspunkt för de kommande diskussionerna inom ramen för den energikommission som regeringen har för avsikt att tillsätta är allianspartiernas energipolitiska överenskommelse.

Avslutningsvis menar vi att den nyssnämnda energiöverenskommelsen fångar in huvuddragen i det som anförts i motionerna 2014/15:111 (M), 2014/15:1850 (M), 2014/15:1641 (KD) och 2014/15:1908 (KD). Därför avstyrker vi dessa motioner i de berörda delarna. Övriga motioner i avsnittet avstyrks också i de aktuella delarna.

2. Vissa övergripande energipolitiska frågor, punkt 1 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 3 och 6 samt avslår motionerna

2014/15:111 av Jenny Petersson m.fl. (M),

2014/15:746 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S),

2014/15:1641 av Penilla Gunther (KD),

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 15,

2014/15:1908 av Göran Hägglund m.fl. (KD) yrkande 7,

2014/15:2032 av Lars Eriksson (S) och

2014/15:2982 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (M, C, FP, KD) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Vi anser att energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushållen som näringslivet. Vår politik på detta område syftar till att Sverige ska kunna upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard.

Det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin egen energiförsörjning, men detta utesluter inte att energisystem kan delas och utvecklas genom ett samarbete mellan nationer i vårt närområde. En hög grad av självförsörjning är dock att föredra för att säkerställa att Sverige uppnår energipolitikens mål.

Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

Under en överskådlig framtid kommer kärnkraften och vattenkraften att utgöra grundstommen i Sveriges elproduktion. Sverigedemokraterna ser positivt på en vidareutveckling av kärnkraftstekniken. Landets nationalälvar ska bevaras från vidare vattenkraftsutbyggnad. Energieffektivisering ska prioriteras och satsningar på förnybara kraftkällor ska stödjas. Under utvecklingen av nya energisystem måste användning av fossila bränslen accepteras, men på ett så miljövänligt sätt som möjligt. En övertro på de förnybara energikällornas potential riskerar att ge ett kontraproduktivt resultat. Utvecklingen i Tyskland avskräcker; där tvingar avvecklingen av kärnkraften i kombination med massiva subventioner till vind- och solkraft fram en fossilbränslebaserad produktion av nödvändig bas- och reglerkraft.

Enligt vår uppfattning präglas den svenska klimat- och energipolitiken av ett alldeles för snävt synsätt på vad som krävs för att världsomspännande klimat- och energiförsörjningsproblem ska kunna bemästras. Vi instämmer därför i det som sägs i motion 2014/15:2834 (SD) om att det saknas ett globalt perspektiv på dessa frågor i Sverige. Såväl den nuvarande som den förra regeringen tycks vilja vinna kampen på hemmaplan utan insikt om att Sverige – eller EU – endast kan påverka de globala koldioxidutsläppen i mycket begränsad utsträckning.

Vi ser en uppenbar risk i den svenska ambitionen att agera som föregångsland genom att ta på sig betydande åtaganden när det gäller utsläppsminskningar eller pålagor som höjer energipriser. Risken är påtaglig att detta får en helt annan effekt än den eftersträfvade. I likhet med vad som sägs i den ovan nämnda motionen anser vi därför att det är av största vikt att konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin inte försämras i en sådan utsträckning att koldioxidgenererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik eller där andra miljöhänsyn, arbetsrätt och mänskliga rättigheter är åsidosatta. Riksdagen bör göra ett uttalande med denna innebörd, och den ovan nämnda motionen tillstyrks således i den berörda delen. Ett sådant uttalande gör det överflödigt för riksdagen att även bifalla motionerna 2014/15:746 (S) och 2014/15:2032 (S).

Vi ser forskning och innovationer på energiområdet som en mycket betydelsefull del i arbetet med att lösa framtida utmaningar på klimat- och energiområdet. Enligt vår uppfattning måste Sveriges och Europas fokus riktas mot sådan energiforskning där målet är att nya energislag blir så billiga att de konkurrerar ut fossila bränslen. Dagens förnybara energislag håller sällan måttet när det gäller att klara ekonomiska, tekniska eller miljömässiga hållbarhetsmål. Så länge detta är fallet kommer fossila bränslen att vara den dominerande energikällan i världen, framför allt i länder som är på väg att resa sig ur fattigdom och närma sig förhållanden som liknar de i västvärlden. Vi efterfrågar ett riksdagsuttalande om att regeringen både i Sverige och i EU bör fokusera klimatpolitiken på energiforskning och på nästa generations gröna energi. Detta ligger i linje med vad som föreslås i motion 2014/15:2834 (SD).

Motionen tillstyrks således i den berörda delen. Samtidigt avstyrks motionerna 2014/15:111 (M), 2014/15:746 (S), 2014/15:1641 (KD), 2014/15:1850 (M), 2014/15:1908 (KD), 2014/15:2032 (S) och 2014/15:2982 (M, C, FP, KD) i de här aktuella delarna.

3. Utveckling av kärnkraften, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2014/15:620 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M), 2014/15:1101 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och 7 samt 2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 9 och avslår motionerna 2014/15:399 av Katarina Brännström (M), 2014/15:899 av Michael Svensson (M) och 2014/15:902 av Tomas Tobé (M).

Ställningstagande

Vi ser kärnkraften som ett centralt inslag i den svenska energimixen under överskådlig framtid och som en nödvändig del i strävan efter att bromsa klimatförändringarna, säkra den svenska elförsörjningen och upprätthålla den svenska basindustrins konkurrenskraft. Vi är öppna för en utbyggnad av den svenska kärnkraften och instämmer därför i det som sägs i motion 2014/15:1101 (SD) om att den bestämmelse i miljöbalken som i dag hindrar en fortsatt kärnkraftsutbyggnad i Sverige ska avskaffas.

Kärnkraften står i dag för nästan hälften av Sveriges elproduktion, och en avveckling av den svenska kärnkraften skulle utgöra ett direkt hot mot svensk basindustri och svensk ekonomi. Hushållen skulle dessutom riskera att drabbas av än högre elpriser och tvingas förlita sig på ökad import av el som har producerats med fossila energikällor. Vi instämmer mot denna bakgrund även i vad som sägs i motion 2014/15:1101 (SD) om att det vore positivt med en FoU-satsning på svensk kärnkraft. Vi anser – i likhet med vad som sägs i den nyssnämnda motionen – att Sverige ska satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjning för i första hand Sverige. Kärnkraftens fortsatta utveckling får inte tappas bort i de rödgröna dimridåerna av mer eller mindre trovärdiga satsningar på förnybara energikällor. Det är, enligt vår uppfattning, således av stor vikt att kärnteknisk forskning och utveckling bibehålls inom landet och att forskningen dessutom ges möjlighet att flytta fram sina positioner. Med beaktande av att kärnkraften

står för nästan hälften av landets elförsörjning, har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. För att kunna etablera ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs hög nationell kompetens och detta kräver i sin tur ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Detta synsätt överensstämmer väl med vad som anförs på detta tema i motion 2014/15:1101 (SD), varför motionen tillstyrks även i denna del.

För att ytterligare höja kärnkraftens status anser vi att riksdagen genom ett uttalande ska sluta upp bakom det som sägs i motion 2014/15:2834 (SD) om att regeringen ska verka för att kärnkraft likställs med s.k. förnybar energi, inte minst i diskussioner på EU-nivå. Eftersom omställningen till förnybar energi i realiteten ofta leder till höjda utsläpp av klimatgaser – se exempelvis vad som händer i Tyskland – är det märkligt att den klimatneutrala kärnkraftens betydelse ofta helt saknas i diskussionerna. Tankelåsningarna vid biodrivmedel och vind- och solkraft får inte tillåtas skymma andra effektiva och välbeprövade lösningar på klimatproblematiken som exempelvis kärnkraften.

Avslutningsvis vill vi deklarerera en positiv syn på de motioner i detta avsnitt som genomsyras av en bejakande inställning till den svenska kärnkraften men som är väckta av företrädare för andra partier än det vi representerar. Vi ställer oss exempelvis bakom det som sägs i motion 2014/15:620 (M) om behovet av en beskrivning av konsekvenserna för den svenska industrins konkurrenskraft vid en förhastad stängning av svenska kärnkraftsreaktorer.

Sammantaget innebär detta att vi tillstyrker den sistnämnda motionen och de ovan nämnda motioner som har väckts av representanter för Sverigedemokraterna. Övriga motioner – 2014/15:399 (M), 2014/15:899 (M), 2014/15:902 (M) – kan därigenom anses vara helt eller delvis tillgodosedda och bör därför avslås av riksdagen.

4. Utveckling av kärnkraften, punkt 2 – motiveringen (M, C, FP, KD)

av Lars Hjalmered (M), Hans Rothenberg (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Maria Weimer (FP), Penilla Gunther (KD) och Rickard Nordin (C).

Ställningstagande

När det gäller den svenska kärnkraften vidhåller vi vår gemensamma uppfattning som sammanfattningsvis innebär att de nuvarande reaktorerna ska kunna bytas ut mot nya om och när reaktorägarna finner det motiverat och då självfallet inom ramarna för de begränsningar som finns angivna i 17 kap. miljöbalken och i de gällande strålsäkerhetsbestämmelserna och utan statliga subventioner. Detta synsätt kommer att vara vår ingång i de diskussioner som väntas inom ramen för den energikommission som regeringen aviserar. Vi

anser inte att riksdagen i nuläget behöver vidta några ytterligare åtgärder med anledning av de aktuella motionerna.

Med hänvisning till det anförda avstyrker vi motionerna 2014/15:399 (M), 2014/15:620 (M), 2014/15:899 (M), 2014/15:902 (M), 2014/15:1101 (SD), 2014/15:2834 (SD). De två sistnämnda motionerna avstyrks i de berörda delarna.

5. Avveckling av kärnkraften, punkt 3 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:850 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Min och Vänsterpartiets uppfattning är att kärnkraften ska avvecklas med hänsyn till sysselsättningen och välfärden och i den takt som kärnkraftselen kan ersättas med el från förnybara källor och energieffektivisering.

För att ytterligare konkretisera denna ambition och för att säkerställa att kärnkraftsindustrin verkligen börjar tänka i avvecklingstermer sluter jag upp bakom det som sägs i motion 2014/15:850 (V) om att ägarna till de äldsta anläggningarna (Oskarshamn 1 och Ringhals 1) bör redovisa avvecklingsplaner under denna mandatperiod, med en avvecklingstid på högst fem år. Vidare instämmer jag i det som sägs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en avvecklingsplan för de resterande reaktorerna. Sammantaget anser jag således att riksdagen bör bifalla den nyssnämnda motionen i de berörda delarna.

6. Förnybar energi, punkt 4 (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2014/15:303 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1, 2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 7 samt 2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 1 och 2.

avslår motionerna

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,

2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 1 och 6,

2014/15:478 av Peter Jeppsson m.fl. (S),

2014/15:933 av Matilda Ernkrans och Peter Jeppsson (S) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1086 av Gunilla Nordgren (M),

2014/15:1257 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (M) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1955 av Krister Hammarbergh (M),

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1,

2014/15:2739 av Kerstin Lundgren (C) och

2014/15:2948 av Sara-Lena Bjälkö (SD).

Ställningstagande

Vi anser att energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv. Vår politik på detta område syftar till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard. Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

Energieffektivisering ska prioriteras och satsningar på förnybara kraftkällor ska stödjas. Vi vill dock varna för att en övertro på de förnybara energikällornas potential riskerar att ge ett kontraproduktivt resultat. Utvecklingen i Tyskland avskräcker; där tvingar avvecklingen av kärnkraften i kombination med massiva subventioner till vind- och solkraft fram en fossilbränslebaserad produktion av nödvändig bas- och reglerkraft.

Vår avvaktande hållning när det gäller vindkraften överensstämmer med det som anförs i motion 2014/15:1105 (SD). Vindkraftutbyggnaden ökar paradoxalt nog Sveriges beroende av importerad fossilbränslebaserad el samtidigt som den svenska elproduktionen redan i princip är koldioxidfri. Ur ett livscykelperspektiv släpper vindkraft dessutom ut mer koldioxid än t.ex. kärnkraft per enhet producerad energi. Vindkraft produceras dessutom oregelbundet och produktionen går inte att styra till tider då efterfrågan på el är som allra störst. Vi instämmer i vad som sägs i motionen och anser att det nu gällande planeringsmålet om 30 TWh/år vindkraftsel bör upphävas.

Biogas ser vi som en mycket intressant förnybar energikälla med en stor produktionspotential i Sverige och många olika användningsområden. I likhet med vad som sägs i motion 2014/15:1093 (SD) anser vi att det är viktigt att göra det möjligt för biogasproducenterna att kunna koppla in sig på gasnätet. Riksdagen bör bifalla yrkandet i den nyssnämnda motionen med ett krav på ett tillkännagivande om att gasstamnätet byggs ut till landets jordbruksintensiva regioner. Vi ställer oss också bakom det som sägs i motionen om att det behövs ett nationellt samordnande av kompetens som drar

upp riktlinjerna för en nationell gasstrategi. Motionen tillstyrks i de berörda delarna.

Vattenkraften är tillsammans med kärnkraften basen för elproduktionen i Sverige. Eftersom vattenkraften är förhållandevis enkel att reglera används denna, till skillnad från kärnkraften, också som en reglerkraft vid snabba förändringar av efterfrågan eller vid en ojämn försörjning från t.ex. vindkraft. Sverigedemokraterna vill bevara de orörda nationalälvarna och skydda dem mot en utbyggnad. Däremot finns det en stor potential i de småskaliga vattenkraftsstationerna, dvs. anläggningar med en mindre effekt än 10 MW. Effektiviteten i dessa kraftverk kan ökas ytterligare, utan att vattenflödet behöver öka. Det finns även många mindre nedlagda kraftstationer där verksamheten skulle kunna återupptas.

Det främsta hindret för att utveckla den småskaliga vattenkraften är omfattande nyprövningar av befintliga tillstånd där producenten får betala motpartens kostnader för såväl utredningar som advokater och ombud. Vi ser – i likhet med vad som sägs i motion 2014/15:303 (M) – med tilltagande oro på de allt sämre förutsättningarna för att utveckla den småskaliga vattenkraften. Krav på nya tillstånd för anläggningar som har funnits under en lång tid bidrar inte till en bättre miljö utan resulterar endast i mer byråkrati och onödiga kostnader. Vi instämmer i det som sägs i motionen om att det är av yttersta vikt att den småskaliga vattenkraften värnas, bl.a. genom att en konkret dialog inleds. Motionen tillstyrks därför. Vi vill här också nämna att vi i motion 2014/15:1092 (SD) har pekat på den orättvisa belastning som fastighetsbeskattningen innebär för mindre vattenkraftsproducenter. Den motionen behandlas emellertid av skatteutskottet.

De övriga motionerna i avsnittet avstyrks i de aktuella delarna.

7. Förnybar energi, punkt 4 (V)

av Birger Lahti (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna
2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6 och
2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. (V) yrkandena 1 och 6 samt
avslår motionerna
2014/15:303 av Cecilia Widegren (M) yrkande 1,
2014/15:478 av Peter Jeppsson m.fl. (S),
2014/15:933 av Matilda Ernkrans och Peter Jeppsson (S) yrkandena 1 och 2,
2014/15:1086 av Gunilla Nordgren (M),
2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 7,
2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 1,

2014/15:1257 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (M) yrkandena 1 och 2,
2014/15:1955 av Krister Hammarbergh (M),
2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 1,
2014/15:2739 av Kerstin Lundgren (C) och
2014/15:2948 av Sara-Lena Bjälkö (SD).

Ställningstagande

I motion 2014/15:136 (V) finns en utförlig redovisning av min och Vänsterpartiets syn på klimaträttvisa. Politik för klimaträttvisa handlar om att verka för goda och rättvisa levnadsförhållanden lokalt och samtidigt ta ansvar för klimatkonsekvenser som drabbar andra regioner eller länder.

Den hållning som redovisas i motionen har tydliga kopplingar till hur jag och Vänsterpartiet ser på den svenska energipolitiken och på hur Sverige bör agera på EU-nivå när det gäller dessa frågor. Det beslut som Europeiska rådet fattade i oktober 2014 innebar kraftigt urvattnade målsättningar när det gäller klimat och energi, långt ifrån vad EU behöver göra för att förhindra en okontrollerbar och farlig klimatförändring.

Huvuddelen av den nyss nämnda motionen behandlas i miljö- och jordbruksutskottet, däribland ett yrkande om att EU borde skärpa klimat- och energimålen till 2030. Här vill jag sluta upp bakom det mer långsiktigt inriktade yrkandet som ligger på näringsutskottets bord och som innebär att Sverige även ska verka för att EU antar en målsättning om att nå nollutsläpp senast 2050 och att all energiproduktion då ska vara förnybar. Yrkandet tillstyrks således.

Jag och Vänsterpartiet vill alltså att Sverige ska vara en föregångare i omställningen till ett förnybart energisystem. Fokus ska ligga på de förnybara naturresurserna sol, vind, vatten och skog. I det här betänkandet behandlas några av förslagen i motion 2014/15:256 (V) som syftar till att ställa om det svenska energisystemet i hållbar riktning med betoning på användning av förnybara energikällor. När det gäller vindkraft konstateras det i motionen bl.a. att denna energikälla är den som ökar mest i världen och att utvecklingen i Sverige visar på samma trend. En näst intill outnyttjad potential finns emellertid i den havsbaserade vindkraften. Jag och Vänsterpartiet vill därför att riksdagen ska tillstyrka motionen i den berörda delen och uppmana regeringen att ge berörda myndigheter i uppdrag att upphandla el från havsbaserade vindkraftverk till fast pris utanför elcertifikatssystemet.

Även solenergis potential måste tas till vara på ett bättre sätt. I Sverige står investeringarna i solenergi än så länge och stampar, trots ett stort intresse bland företagen, den offentliga sektorn och privatpersoner. Solenergin kan visserligen dra nytta av elcertifikatssystemet, men eftersom det är billigare att installera el från andra förnybara energikällor blir solenergin en förlorare i elcertifikatssystemet. Enligt min och Vänsterpartiets uppfattning krävs det därför särskilda åtgärder för att påskynda utvecklingen. I det korta perspektivet

behövs öronmärkta stöd och på längre sikt andra mer långsiktigt inriktade styrmedel. Med ett planeringsmål får branschen och hushållen en tydlig signal om att solenergi är värt att satsa på. Jag instämmer därför i det som sägs i motion 2014/15:256 (V) om att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att inrätta nationella planeringsmål för solel och solvärme.

Med det anförda tillstyrks även motion 2014/15:256 (V) i de berörda delarna. Övriga motioner i avsnittet avstyrks i de här aktuella delarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:111 av Jenny Petersson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna om Sveriges framtida energiförsörjning.

2014/15:136 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU antar en målsättning att nå nollutsläpp vid senast 2050 och att all energiproduktion då ska vara förnybar.

2014/15:256 av Birger Lahti m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ge myndigheter i uppdrag att utanför elcertifikatssystemet upphandla el från havsbaserade vindkraftverk till fast pris.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationella planeringsmål för solel och solvärme.

2014/15:303 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna om och stödja den småskaliga vattenkraften.

2014/15:399 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svensk kärnkraft.

2014/15:429 av Phia Andersson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över uppdragen till Fastighetsverket och Fortifikationsverket och inkludera energieffektivisering på belysningsområdet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör överväga möjligheterna att ta fram en handlingsplan för hur en inventering av samtliga offentliga lokaler och fastigheter ska genomföras.

2014/15:478 av Peter Jeppsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för en kraftfull utbyggnad av havsbaserad vindkraft.

2014/15:620 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en beskrivning av konsekvenserna för den svenska industrins konkurrenskraft vid en förhastad stängning av svenska kärnkraftsreaktorer.

2014/15:688 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur kärnkraftverkens spillvatten bättre skulle kunna utnyttjas som energiresurs.

2014/15:714 av Börje Vestlund (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över belysningssystemens ekonomiska och miljömässiga hållbarhet inom såväl den kommersiella som den offentliga sektorn.

2014/15:746 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svensk basindustris behov av en ansvarsfull och långsiktig energipolitik.

2014/15:850 av Birger Lahti m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ägarna till Oskarshamn 1 och Ringhals 1 ska leverera avvecklingsplaner under denna mandatperiod, med en avvecklingstid på högst fem år.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återkomma med en avvecklingsplan för de resterande reaktorer.

2014/15:899 av Michael Svensson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kärnkraftens betydelse för svensk energiproduktion.

2014/15:902 av Tomas Tobé (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om kärnkraftens långsiktighet.

2014/15:933 av Matilda Ernkrans och Peter Jeppsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om havsbaserad vindkraft.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör överväga möjligheterna att skyndsamt handlägga de ansökningar om havsbaserad vindkraft som nu ligger på regeringens bord.

2014/15:1086 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att uppmuntra produktionen av biogas.

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en utbyggnad av stamgasnätet till våra jordbruksintensiva regioner.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att ta fram en nationell gasstrategi för maximal samhällsnytta.

2014/15:1101 av Josef Fransson m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en långsiktig satsning på kärnkraft.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konkurrens inom kärnkraftsbranschen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att prioritera en satsning på kärnteknisk forskning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 17 kap. 6 a § miljöbalken avskaffas.

2014/15:1105 av Josef Fransson m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upphäva planeringsmålet om 30 TWh vindkraftsel per år.

2014/15:1257 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att utvärdera samhällsnyttan och kostnaderna för vindkraftsutbyggnaden i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att redovisa kostnaderna för den vindkraftsutbyggnad som hittills har gjorts och totalkostnaden när det är färdigutbyggt.

2014/15:1641 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen av energipolitiken.

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa långsiktiga spelregler i energipolitiken.

2014/15:1908 av Göran Högglund m.fl. (KD):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att säkra tillgången till energi.

2014/15:1940 av Jasenko Omanovic och Kristina Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att direktverkande el som uppvärmningsform för permanentbostäder ska vara borta senast år 2020.

2014/15:1955 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för att effektivisera och öka vattenkraftens produktionskapacitet.

2014/15:2032 av Lars Eriksson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sårbarheten i den svenska energiförsörjningen.

2014/15:2178 av Matilda Ernkrans och Sara Karlsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att ersätta Programmet för energieffektivisering, PFE, med andra EU-kompatibla åtgärder för att stärka stimulansen till energieffektivisering.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att ta fram ekonomiska styrmedel som främjar energieffektivisering.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att vidta åtgärder så att fossil uppvärmning i befintlig bebyggelse fasas ut.

2014/15:2230 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kärnkraftens spillvärme i fjärrvärmeproduktion.

2014/15:2461 av Annie Lööf m.fl. (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta att bygga ut den förnybara energin.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nya åtgärder för sänkt elförbrukning i den energiintensiva industrin.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrade insatser för energieffektiva hushållsapparater och byggnader.

2014/15:2739 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om 100 procent förnybart och Sverige som solenergiland med inriktning mot såväl solvärme som solex.

2014/15:2834 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska utreda riskerna för s.k. koldioxidläckage till följd av ogynnsamma konkurrensförhållanden för svensk industri.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen både i Sverige och EU bör fokusera klimatpolitiken kring energiforskning och på nästa generations gröna energi.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi.

2014/15:2948 av Sara-Lena Bjälkö (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ge Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utreda ny teknik för att effektivisera befintlig vattenkraft i landet.

2014/15:2982 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (M, C, FP, KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen förutsätts inhämta riksdagens godkännande inför eventuella förändringar i de nu gällande riktlinjerna för energipolitiken (energiöverenskommelsen), som ger konsumenter och industri en trygg energiförsörjning, ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa långsiktiga spelregler för energipolitiken.